

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

(за матеріалами приватного підприємства «Охорона плюс»)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

601 - ЕО

20421

КР

Розробила студентка групи 601 мзЕО
Шустваль Д.О.

Керівник: к.е.н., доцент
Свистун Л.А.

Рецензент: головний бухгалтер ПП
«Охорона плюс»
Петренко Н.О.

Засвідчую, що в цій роботі немає
запозичень із праць інших авторів без
відповідних посилань
Шустваль Д.О.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі
Свистун Л.А.

Допустити до захисту
Завідувач кафедри

Птащенко Л.О.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 Обліково-аналітичне забезпечення управління та економічна характеристика ПП «ОХОРОНА ПЛЮС»	
1.1. Загальна характеристика підприємства.....	5
1.2. Організація обліку та аналізу на підприємстві. Інформаційне забезпечення управління.....	10
1.3. Аналіз господарської діяльності приватного підприємства «ОХОРОНА ПЛЮС».....	17
РОЗДІЛ 2 Теоретичні аспекти оптимізації грошових потоків підприємства.	
2.1. Економічна природа, критерії класифікації та види грошових потоків підприємств	29
2.2. Методи управління грошовими потоками підприємства.....	37
2.3. Завдання оптимізації грошових потоків підприємства.....	47
РОЗДІЛ 3 Облік і аудит грошових потоків на підприємстві	
3.1. Зміст і завдання обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства.....	53
3.2. Організація обліку надходження і витрачання грошових коштів підприємства.....	58
3.3. Методичні засади та порядок проведення аудиту звіту про рух грошових коштів. Оформлення результатів аудиту	65
РОЗДІЛ 4 Аналіз і оптимізація грошових потоків підприємства	
4.1. Методика аналізу грошових потоків підприємства	77
4.2. Аналіз і оцінка грошових потоків підприємства.....	81
4.3. Напрями оптимізації платіжного обороту.....	86
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ	101

				<i>601 - ЕО 20421 ВКР</i>			
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
Розроб.	Шустваль Д.О.			Обліково-аналітичне забезпечення для оптимізації грошових потоків підприємства (за матеріалами приватного підприємства «Охорона плюс»)	Стадія	Арк.	Аркушів
Перевір.	Свистун Л.А						
Н. Контр.	Свистун Л.А				Національний університет «Полтавська політехніка ім. Ю.Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування		
Затверд.	Птащенко Л.О.						

ВСТУП

Сучасні умови функціонування підприємства в Україні зумовлюють особливу необхідність в обґрунтованості прийняття управлінських рішень. Постійні кризові явища, політична та економічна нестабільність, висока залежність від економічних подій у світі суттєво впливають на ефективність діяльності будь-яких підприємств та вимагають швидкого реагування на зміни, прийняття кваліфікованих та раціональних дій.

Таким чином підприємства потребують гнучких систем оцінки й аналізу діяльності як своїх підрозділів, так підприємства в цілому.

Грошовий потік – це основа забезпечення безперервного процесу господарської діяльності підприємства. Основною метою управління грошовими потоками є збалансування суми доходів і витрат у процесі розвитку промисловості та забезпечення стабільної фінансової рівноваги шляхом синхронізації з часом.

Виходячи із проблеми можна окреслити предмет дослідження – це процеси формування обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками на підприємстві.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліково-аналітичного забезпечення оптимізації грошових потоків підприємства.

Відповідно для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- охарактеризувати діяльність на основні аспекти інформаційного забезпечення діяльності досліджуваного підприємства;
- провести аналіз техніко-економічних показників діяльності підприємства;
- розкрити зміст, склад і класифікацію грошових потоків підприємства;
- вивчити методи управління грошовими потоками підприємства;
- дослідити етапи оптимізації грошових потоків підприємства;
- розглянути організацію обліку грошових коштів на підприємстві;

- розкрити основи аудиту руху грошових коштів підприємства;
- проаналізувати і оцінити грошові потоки підприємства.

Об'єктом дослідження є грошові потоки приватного підприємства «Охорона плюс».

Магістерська робота «Обліково-аналітичне забезпечення для оптимізації для грошових потоків підприємства» складається із чотирьох розділів, вступу, висновків та додатків.

У першому розділі розглядається загальну характеристику підприємства «Охорона плюс», потім організацію обліку та аналізу, інформаційне забезпечення управління. А також у першому розділі проводиться аналіз господарської діяльності приватного підприємства.

У другому розділі детально розглянуто теоретичні аспекти оптимізації грошових потоків підприємства. Розглянуто критерії класифікації та види грошових потоків підприємств, методи управління грошовими потоками, завдання оптимізації грошових потоків.

Третій розділ висвітлює облік та аудит грошових потоків, а також розкриває зміст та завдання обліково-аналітичного забезпечення, розглядаються організації надходження і витрачання грошових коштів підприємства. Висвітлюється оформлення результатів аудиту.

Четвертий розділ роботи містить аналіз і оптимізацію грошових потоків підприємства. В останньому розділі з'ясуємо методика аналізу грошових потоків підприємства, а також проводимо аналіз та оцінку.

У висновках та пропозиціях узагальнюється інформація, яка наведена у розділах та запропоновано шляхи покращення господарської діяльності приватного підприємства.

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення для оптимізації грошових потоків на підприємстві залишається предметом підвищеної уваги, об'єктом дослідження ряду наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері економічної теорії, обліку. Також офіційні статистичні дані, фінансова звітність приватного підприємства «Охорона плюс».

РОЗДІЛ 1 ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПП «ОХОРОНА ПЛЮС»

1.1 Загальна характеристика підприємства

Розвиток підприємницької діяльності вимагає вирішення економічних та соціальних проблем будь-якої держави. Одна з головних рушійних сил економіки на думку експертів Європейської Економічної комісії – це малі та середні підприємства. Спостерігаємо, що набагато більше малих підприємств порівняно з великими. Може назвати малі та середні підприємства «хребтом» розвинених економік. Тому при створенні малого бізнесу можна використовувати кількісні та якісні методи. Критерії включають: висока організаційна гнучкість та продуктивність, високий рівень конкуренції, організаційна простота, заснована на цілісній структурі, набір множинних виробничих та індивідуальних функцій контролю.

Взагалі для малих підприємств потрібно менше стартового капіталу та характеризується більш високим рівнем залежної оплати праці від кінцевого результату. Рівень витрат на виробництво нижче за рахунок зменшення суми невиробничих витрат.

Підприємці коли відкривають свій бізнес вони тим самим створюють нові робочі місця, але треба зазначити, що такі підприємства знаходяться в колі гострих проблем, його можливості мало використовуються у вирішенні проблем безробіття, підвищення доходів населення, поповнення бюджетів, насичення товарних ринків [37].

Підприємство ПП «ОХОРОНА ПЛЮС» зареєстроване 18.04.2003 за юридичною адресою 36039, Полтавська обл., місто Полтава, вул. Пушкіна, будинок 73. Керівником підприємства є громадянин України Кривошей Вадим Михайлович.

Підприємство засноване з метою одержання прибутку і наступного його розподілу між учасниками, підтримки національного товаровиробництва ,

підвищення потреб на вітчизняні товар та продукти, створення нових робочих місць, сприяння розвитку економіки.

Нормативним актом, що визначає особливості організації, діяльності та припинення функціонування приватного підприємства «Охорона плюс» є Статут (Додаток А). Діяльність даного підприємства підтверджується Статутом та довідкою з єдиного державного реєстру підприємств і організацій України, кваліфікаційними даними. Для досягнення своєї мети підприємство здійснює такі види діяльності рис. 1.1.

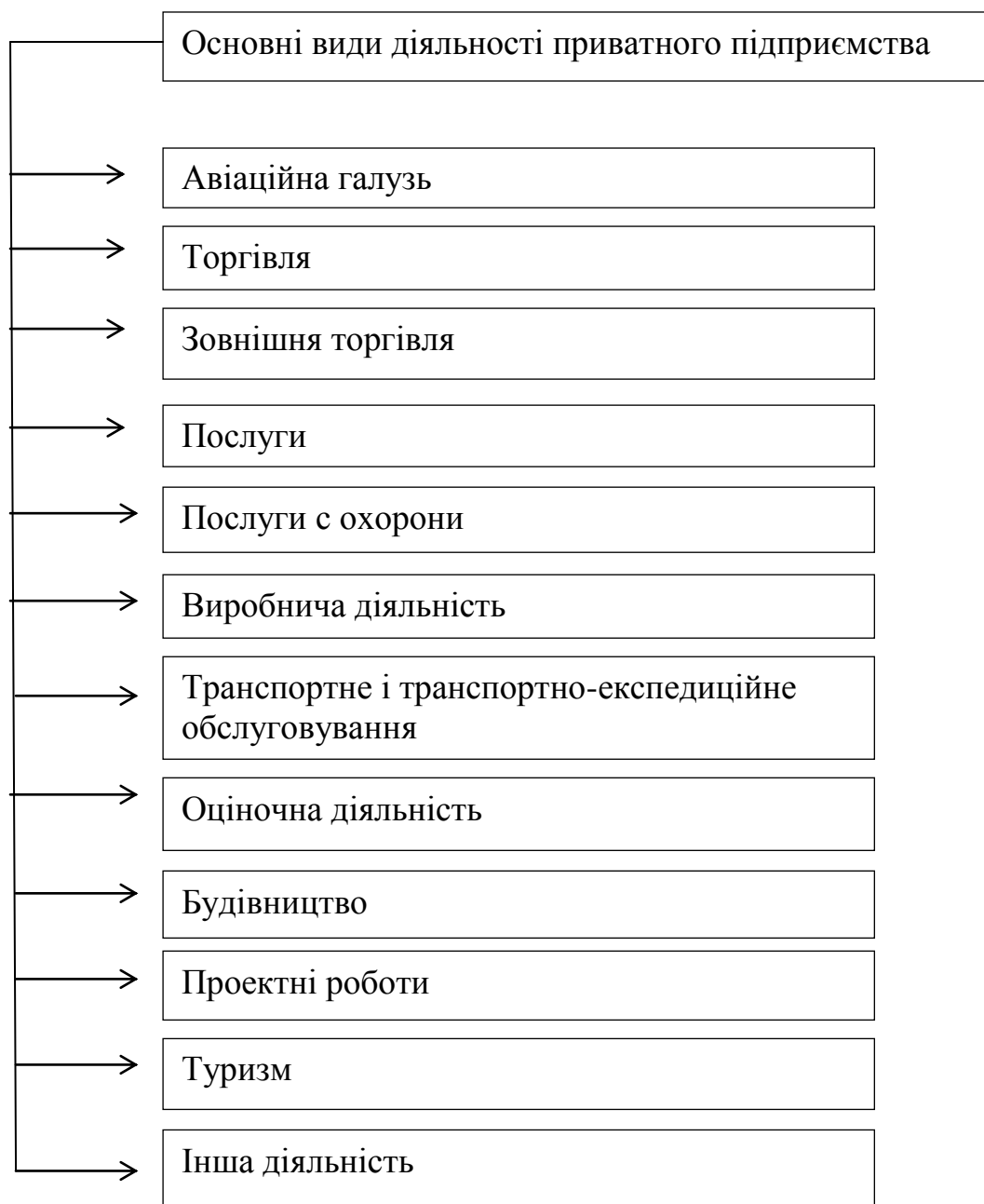

Рисунок 1.1 – Види діяльності приватного підприємства «Охорона плюс»

Підприємство може здійснювати окремі види діяльності, перелік яких встановлюється Законом, після одержання ним спеціального дозволу. Підприємство може займатися будь-якою підприємницькою діяльністю, яка не суперечить законодавству України.

ПП «Охорона плюс» є приватним власником свого майна.

Джерелами формування майна учасників є:

- грошові та матеріальні внески учасників підприємства;
- доходи одержанні від реалізації продукції, а також, від інших видів господарської діяльності;
- благодійні внески, пожертвування українських та іноземних підприємств і громадян;
- інші джерела не заборонені законодавчими актами України.

Підприємство самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність. В процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємство користується повним обсягом прав юридичної особи у відповідності до діючого законодавства України і Статуту підприємства. ПП може відкривати за межами України свої філії, представництва, виробничі підрозділи. У своїй зовнішньоекономічній діяльності з питань економічної, технологічної, екологічної та соціальної безпеки контролюється державними органами України.

Керівництво фінансово-господарською діяльністю малого підприємства здійснює директор. Директором може бути засновник підприємства або призначений ним працівник на контрактних умовах. Його обов'язки зазначені у посадовій інструкції та наведені у рисунку 1.2.

Директор ПП «Охорона плюс» без обмежень розпоряджається майном (в тому числі і грошовими коштами), може без доручення діяти від імені підприємства, представляти його в будь-яких державних органах, на підприємствах, в організаціях України і за кордоном, здійснює угоди та інші юридичні акти, видає доручення, відкриває в банках розрахункові та інші

рахунки, здійснює інші дії для виконання завдання і досягнення мети підприємства в межах своєї компетенції.

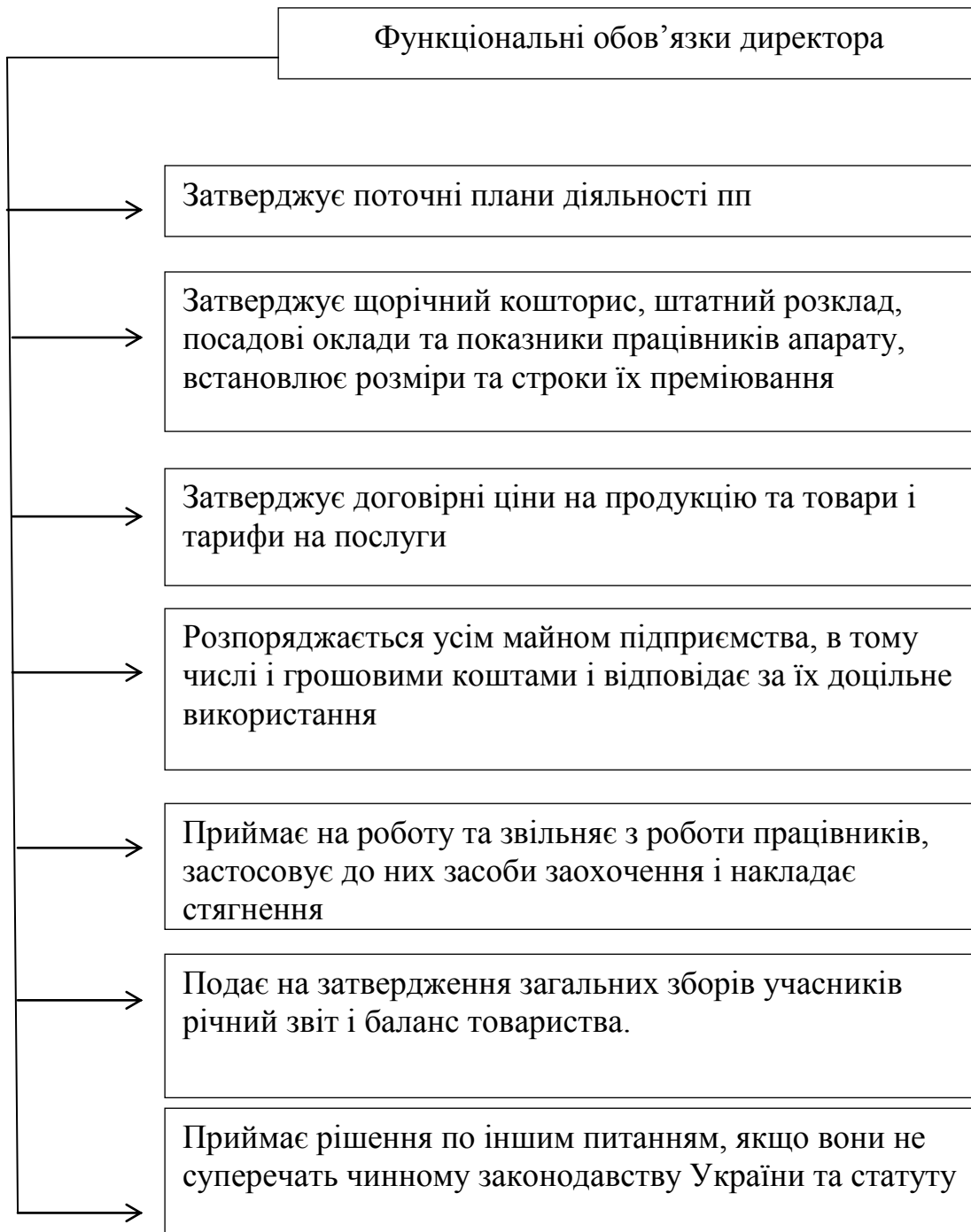

Рисунок 1.2 - Функціональні обов'язки директора ПП «Охорона плюс»

На підприємстві один головний бухгалтер очолює роботу по підготовці та прийняттю плану розрахунків, форм первинних облікових, документів, забезпеченню проведенню інвентаризації. Приймає участь в проведенні

економічного аналізу підприємства. Здійснює організацію обліку господарсько-фінансової діяльності та контроль за економічним використанням матеріальних, фінансових, трудових ресурсів.

На рисунку 1.3 показано функції головного бухгалтера.

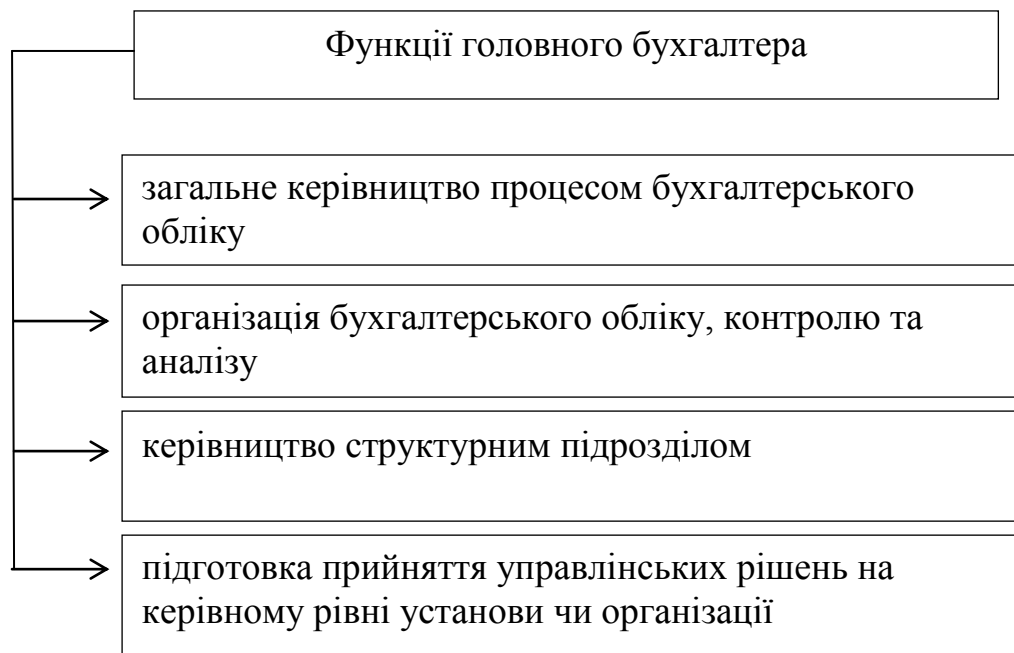

Рисунок 1.3 – Функції головного бухгалтера

Підприємство самостійно розробляє і затверджує штатний розклад, встановлює норми, системи і розміри оплати праці, а також інші види доходів учасників. Праця окремих працівників може здійснюватися як на основі штатних посад, так і за сумісництвом. В необхідних випадках для виконання окремих робіт та послуг ПП має право наймати громадян, фахівців на основі індивідуальних договорів, в тому числі договорів, доручення, трудових угод, контрактів і інших форм угод, передбачених законодавством України з оплатою праці на договірних засадах. Штатні працівники підприємства підлягають соціальному і медичному страхуванню та соціальному забезпеченню у порядку і на умовах згідно діючому законодавству України.

Головне призначення організаційно-управлінської структури – забезпечити ефективну діяльність управлінського персоналу. До його складу на підприємстві

входять: керівник підприємства, виконавчий директор, головний бухгалтер, обслуговуючий персонал.

Члени трудового колективу можуть створювати свій орган (Рада трудового колективу). Рада трудового колективу обирається таємним голосуванням на зборах трудового колективу строком на 2 роки не менш як 2/3 голосів. Членів виборчого органу не може бути звільнено або переведено на інші посади з ініціативи адміністрації підприємства без згоди цього органу.

Оплата праці проводиться в межах коштів, зароблених трудовим колективом. Заробітну плату виплачують не рідше 2 рази на місяць не пізніше 22 числа поточного місяця і 7 числа наступного місяця. Премії виплачуються працівникам за успішне виконання своїх функцій та перевиконання виробничих завдань.

1.2 Організація обліку та аналізу на підприємстві. Інформаційне забезпечення управління

Організація бухгалтерського обліку – це система методів, способів, заходів необхідних для побудови облікового процесу з метою отримання інформації про господарські операції, їх групування в залежності від економічного значення та реєстрації.

Процес обліку трактується як логічна послідовність кроків, які відбуваються чітко визначеним чином і є нерозривними. Процес аудиту включає фіксацію, збір та обробку отриманих даних про факти господарського життя та нормування отриманих результатів у вигляді звітної інформації. Оскільки на діяльність будь-якого господарського підприємства впливає ряд зовнішніх і внутрішніх факторів, організація бухгалтерського обліку в галузі переважно залежить від певних факторів. Наприклад, на організацію бухгалтерського процесу безсумнівно впливають розміри, характер власності та розміри підприємства, а також суттєвий вплив на вид фінансової діяльності та галузь, в якій працює підрозділ. Не можна нехтувати правовими вимогами та загальним економічним становищем країни.

Тому правильна організація облікового процесу є запорукою ефективного функціонування на ринку [23].

Облік побудований на наступних принципах:

- безперервності діяльності підприємства;
- використання єдиних планово-облікових одиниць виміру;
- повноти і аналітичності інформації;
- періодичність;
- оцінки результатів діяльності [82].

В ПП «Охорона плюс» усі господарські операції фіксуються у первинних документах. Порядок приймання документів схематично показано на рисунку 1.3.

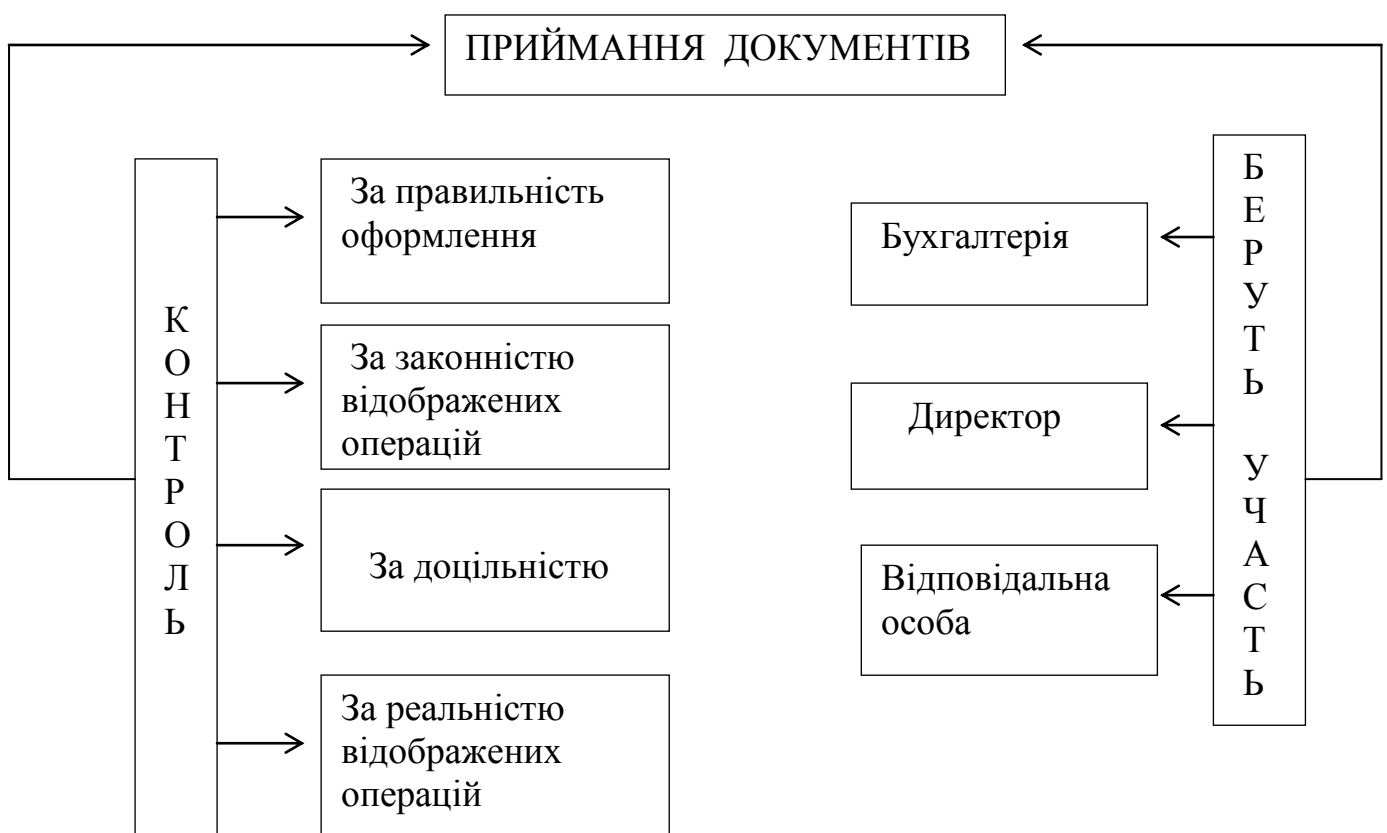

Рисунок 1.3 – Порядок приймання первинних документів в ПП «Охорона плюс»

Контроль та здійснення обробки інформації на основі ключових документів у ПП «Охорона плюс» є облікові документи. Директор підприємства після звернення до головного бухгалтера та закону затверджує перелік осіб, які мають право підписувати документи. У ПП «Охорона плюс» документи, що свідчать про

господарську та фінансову діяльність, підписує директор підприємства та головний бухгалтер або уповноважені особи.

Документи, що подаються до бухгалтерії, ретельно перевіряються перед тим, як їх інформація буде подана на рахунки. Особливу увагу слід звернути на точність, позначення одиниць вимірювання та відповідність їх кількісним показниками. Після перевірки, документи передаються керівнику на затвердження, а потім ведеться бухгалтерський облік. Організація обробки документів повинна забезпечувати швидкий і точний запис господарських операцій[65]. З цією метою повинні виконуватись всі стадії обробки, що зображені на рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 – Стадії обробки документів в бухгалтерії

Основним контролем в обліку через головного бухгалтера є розгляд і затвердження договорів, а також перевірка та підписання касових записів та банківських рахунків перед здійсненням готівкових платежів. Інші також беруть попередній контроль: склад перевіряє записи, коли надходять цінності, касир перевіряє справжність підпису на касовому ордері тощо.

Останні нормативні акти включають такі етапи: офіційний огляд документів (збір і перевірка можливостей), огляд послуги (це законна і відповідна операція) та арифметичний огляд (перегляд і підрахунок результатів) [79].

Бухгалтерія ПП «Охорона плюс» - незалежна структурована організація з лінійною структурою наказів, відомостей, інструкцій директора та вищих керівників. Усі працівники бухгалтерії приватного сектору працюють на підставі посадових інструкцій, складених головним бухгалтером та затверджених начальником відділу.

Бухгалтерія здійснює методичне забезпечення працівників інших підрозділів підприємства в обліку, контролю та звітності. У ПП «Охорона плюс» використовується автоматизована форма обліку за допомогою програмного забезпечення «1-С Бухгалтерія».

Управлінський облік включає всі види облікової інформації, необхідні для управління підприємством. Ця інформація повністю розкриває економічні, технічні та технологічні характеристики виробничих процесів, і майбутні виробничі можливості, внутрішні виробничі відносини, ресурси та фінансові можливості. Основною метою управлінського обліку є інформування керівників, відповідальних за досягнення конкретних показників діяльності, а також розробка та вироблення можливих альтернативних для оптимальних короткострокових і довгострокових рішень.

Управлінські рішення повинні ґрунтуватися на поточних розрахунках та глибокому і всебічному аналізі. Аналітика є ключовим компонентом системи управління виробництвом, ефективним інструментом виявлення внутрішніх ресурсів, основою для розробки науково обґрунтованих проектів і рішень.

Аналітична робота є невід'ємною обліково-аналітичної системи і об'єднується для створення великої ієрархії інформації про стан і рух промислового виробництва та фінансових активів. Система аналітичної підтримки управління підприємством є постійним фактором підвищення продуктивності за рахунок інформаційного фінансування галузі.

Ринкову економіку слід розділити на фінансовий та управлінський аналіз. Фінансовий аналіз – є невід'ємною частиною бухгалтерського обліку, яка надає інформацію зовнішнім споживачам на основі даних державного обліку.

Аналіз обслуговування є важливою функцією моніторингу та прогнозування економічних процесів, головною метою якого є забезпечення фінансового контролю за раціональним функціонуванням усієї фінансової системи, виконанням виробничої програми, продажем, ідентифікацією та поточною мобілізацією. Резерв для зниження собівартості продукції та підвищення рентабельності.

Ефективне функціонування фінансових суб'єктів у ринковій економіці зумовило появу нової форми незалежного контролю – бухгалтерського обліку, що є процесом збору та збору інформації про економічні події та факти потенційного працівника, для визначення встановленого виконання. Надавати інформацію про стандарти та навчальні матеріали зацікавленим користувачам.

У місцевій та міжнародній практиці існують змістовні зовнішні аудити, якими керують незалежні сертифіковані аудитори та внутрішній висококваліфікований персонал на умовах оренди. Внутрішній аудит має велике значення в управлінні відповідними стратегічними та стратегічними рішеннями, оскільки вимагає від керівництва галузі оцінки фінансових та фінансових показників своїх підприємств, структурних компонентів, фінансової стратегії, прибутковості комерційних контрактів та продажу товарів. нові продукти. [4, с. 356-363].

Важливе місце в управлінні відповідними рішеннями відноситься до інформаційних потреб. Важливим і необхідним кроком у вдосконаленні системи управління є прийняття рішень, пов'язаних з вивченням та аналізом управлінських процесів та інформаційних потоків.

Інформація, необхідна для управління підприємством, — це різноманітні економічні, технічні, соціальні та інші питання. Менеджмент розуміє інформацію, яка обслуговує процеси виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ і забезпечує рішення для корпоративного та фінансового управління галуззю [2, с. 89].

Існує інтегрована підсистема облікової інформації у вигляді фінансових даних, яка складається з наступних етапів: збір базових даних, реєстрація, контроль їх обробки, збір і групування даних, консолідація даних, представлення даних, аналітико-аналітичне та синтетичне.

Для того, щоб відрізнити облікову інформацію від організації та її користувачів, вона повинна відповідати наступним вимогам: ефективність, надійність, важливість, і повнота.

Для ефективного використання обліково-аналітичні дані можна класифікувати за різними ознаками: типи, повнота, узгодженість, достовірність, своєчасність, спосіб поширення. Основною класифікацією обліково-аналітичних даних є групування за їх формою і змістом, структурою і призначенням, ознаками і значенням. Форма і призначення облікової інформації визначається її положенням у системі управління, її повнотою і наочністю, джерелом і джерелом використання. Успішне вирішення проблем бухгалтерського обліку в системі управління економікою підприємства можливе за допомогою якісної та достовірної, дуже повної та своєчасної інформації.

Надалі вивчення обліково-аналітичних даних у сфері матеріального виробництва дозволить відібрати інформацію про масштаби ієрархічної структури галузі та визначити її зміст за допомогою елементів виробничого процесу.

Дані бухгалтерського обліку можна охарактеризувати як впливовий фактор у виробничому процесі або в його використанні, конкретному виді діяльності, складних внутрішніх відносинах, економіці в цілому, контрагентах та управлінні ринком.

Загалом ця класифікація обліково-аналітичних даних залежить від структури управління підприємства. Групування за елементами виробничого процесу розкриває функціональні особливості конструкції засобу управління. В

його основі лежить визначення меж усієї системи управління підприємством через завдання та етапи управління. На основі цієї класифікації кожен компонент поділяється на конкретні види діяльності. Надалі це можна пояснити взаємозв'язком між сировиною, обладнанням, видами продукції, економічними зв'язками та взаємозв'язками [5, с. 40-46].

Тому інформація для керівництва підприємства має бути добре організованою обліково-аналітичною системою, яка являє собою облікову інформацію та отриману з неї аналітичну інформацію, що допомагає приймати управлінські рішення на макро- та мікрорівнях. Запорукою забезпечення ефективності обліково-аналітичної системи є безперервність взаємозв'язку її складових: обліку, аналізу та аудиту.

Прийнятий в Україні новий Податковий кодекс є єдиним законом, що регулює оподаткування підприємницької діяльності в країні. Хоча основною функцією кодексу є забезпечення узгодженості системи оподаткування, при його використанні він активно доповнюється та змінюється.

Система оподаткування підприємств поділяється на два основних типи:

- Спрощена система;
- Загальна система.

Спрощена система оподаткування відрізняється від звичайної, оскільки компанії, які її використовують, сплачують податок на валовий прибуток незалежно від точки витрат. Тому підприємства зі спрощеною системою оподаткування мають можливість керувати спрощеним оподаткуванням та обліком, тому витрачають менше на облікові ресурси.

Українська спрощена система оподаткування пропонує різні варіанти тарифів. Для точного визначення ставки єдиного податку платники податку поділяються на спеціальні групи:

- фізичні особи, підприємці; 1,2 і 3 групи;
- підприємства (фізичні особи): 3 і 4 групи.

Вибір спрощеної системи оподаткування ґрунтується на критеріях, встановлених на законодавчому рівні:

Третя група:

- загальна виручка не перевищує 5 мільйонів за рік.

Четверта група:

- сільськогосподарські товаровиробники (частка с/г товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %).

Використання єдиного податку неможливе для підприємства, які займаються наступними видами діяльності:

- проведення й організація азартних ігор;
- надання поштових послуг зв'язку;
- діяльність з управління підприємствами;
- обмін валюти;
- проведення й організація гастрольних заходів.

1.3 Аналіз господарської діяльності приватного підприємства «Охорона плюс»

Аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності є необхідною умовою оцінки якості господарської діяльності підприємства. Аналітичні дослідження фінансової звітності підприємства надають можливість оцінити його платоспроможність і ліквідність, рівень фінансової стійкості й ділової активності, обсяги і якість дебіторської та кредиторської заборгованості.

Завданням економічного аналізу є:

- неупереджене розуміння роботи підприємства і його підрозділів через порівняння результатів з витратами;
- виявлення впливу відповідних факторів на показники, які аналізуються, і вивчення причинних зв'язків;
- встановлення наявних резервів підвищення ефективності виробництва;
- розроблення заходів для використання виявлених резервів та здійснення контролю за їх виконанням;
- підсумок отриманих результатів аналізу з метою прийняття раціональних управлінських рішень [44].

Показники екстенсивного розвитку – це кількісні показники використання ресурсів: чисельність працюючих, об'єм основних виробничих фондів, величина амортизації та оборотних засобів тощо [55].

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 роки

№	Показники	Одиниці виміру	Джерела інформації, розрахунок	2018 рік	2019 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн. 2019 р. від 2018 р.	Темп зростання, %. 2019 р. від 2018 р.	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн. 2020 р. від 2019 р.	Темп зростання, %. 2020 р. від 2019 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	1. АКТИВИ										
1.1	Активи – всього	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1300, гр. 4	622,7	786,1	+163,4	126,2	786,1	1691,7	+905,6	215,2
1.2	Необоротні активи	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1095	99,9	127,1	+27,2	127,2	127,1	88,3	-38,8	69,4
1.2.1	Нематеріальні активи	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1000	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2.2	Незавершені капітальні інвестиції	тис. грн.	Ф.1, ряд 1005	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2.3	Основні засоби	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1010	99,9	127,1	+27,2	127,2	127,1	88,3	-38,8	69,4
1.2.4	Довгострокові біологічні активи	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1020	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2.5	Фінансові інвестиції	тис. грн.	Ф.1, ряд 1030+1035	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2.6	Інші необоротні активи	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1040+1045+1090	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3	Оборотні активи	тис. грн.	Ф.1, ряд 1195+1200	522,8	659,0	+136,2	126,0	659,0	1603,4	+944,4	243,3
1.3.1	Запаси	тис. грн.	Ф.1, ряд 1100+1110	41,3	40,2	-1,1	102,7	41,3	59,2	17,9	143,3

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.3.2	Дебіторська заборгованість	тис. грн.	Ф.1, ряд 1120+1125+1130+1135+1136+1140+1145+1155	381,7	593,8	+212,1	155,5	593,8	1448,2	+854,4	243,8
1.3.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	тис. грн.	Ф.1, ряд 1160+1165	96,5	23,7	-72,8	24,5	23,7	56,9	+33,2	240,0
	2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ										
2.1	Зобов'язання – усього	тис. грн.	Ф.1, ряд 1595+1695+1700	530,2	685,6	+155,4	129,3	685,6	1548,4	+826,8	225,8
2.2	Довгострокові зобов'язання	тис. грн.	Ф.1, ряд 1595	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3	Поточні зобов'язання	тис. грн.	Ф.1, ряд 1695+1700	530,2	685,6	+155,4	129,3	685,6	1548,4	+826,8	225,8
2.3.1	Короткострокові кредити	тис. грн.	Ф.1, ряд 1600+1610	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3.2	Кредиторська заборгованість за товари	тис. грн.	Ф.1, ряд 1615+1605	329,6	530,4	+200,8	160,9	530,4	1233,7	703,3	232,5
2.3.3	Кредиторська заборгованість за розрахунками	тис. грн.	2.3 - 2.3.1 – 2.3.2	200,8	128,2	-72,6	63,8	128,2	314,7	+185,8	244,9
2.3.4	Доходи майбутніх періодів	тис. грн.	Ф.1, ряд 1665	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3.5	Забезпечення витрат і платежів	тис. грн.	Ф.1, ряд 1520+1525+1660	-	-	-	-	-	-	-	-
	3. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ										

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3.1	Власний капітал – усього	тис. грн.	Ф. 1, ряд.1495, гр. 4	92,5	100,5	+8	108,6	100,5	143,3	+42,8	142,5
3.2	Зареєстрований (пайовий) капітал	тис. грн.	Ф.1, ряд.1400	2,0	2,0	0	100	2,0	2,0	0	100
3.3	Додатковий капітал	тис. грн.	Ф.1, ряд 1405+1410	1,5	1,5	0	100	1,5	1,5	0	100
3.4	Резервний капітал	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1415	-	-	-	-	-	-	-	-
3.5	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	тис. грн.	Ф.1, ряд 1420	89,0	97,0	8	108,9	97,0	139,8	+42,8	144,1
3.6	Неоплачений капітал	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1425+1430	-	-	-	-	-	-	-	-
	4. ДОХОДИ І ВИТРАТИ										
4.1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн.	Ф.2, ряд.2000, гр3	2376,9	2899,2	+522,3	121,9	2899,2	3428,9	+529,7	118,2
4.2	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	Ф.2, ряд 2050, гр.3	(1777,2)	(2171,0)	-393,8	122,1	(2171,0)	(2718,6)	-547,6	125,2
4.3	Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	Ф.2, ряд 2290 (2295), гр.3	82,0	9,8	-72,2	11,9	9,8	52,1	+42,3	531,6
4.4	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	тис. грн.	Ф.2, ряд 2190 (2195), гр. 3	-	-	-	-	-	-	-	-
4.5	Прибуток (збиток) до оподаткування	тис. грн.	Ф 2, ряд 2290 (2295), гр. 3	82,0	9,8	-72,2	11,9	9,8	52,1	+42,3	531,6
4.6	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	Ф.2, ряд 2350 (2355), гр.3	67,2	8,0	-59,2	11,9	8,0	42,7	34,7	533,7
	5. ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ										

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5.1	Рентабельність продажу	%	$4.3 / 4.1 * 100$	3,4	0,3	-3,1	8,8	0,3	1,5	+1,2	500
5.3	Рентабельність активів	%	$4.6 / 5.2 * 100$	-	-	-	-	-	-	-	-
5.4	Середній розмір власного капіталу	тис. грн.	Ф.1, ряд 1495 (гр 3+ гр. 4) / 2	58,85	96,5	+37,65	163,9	96,5	71,9	-24,6	74,5
5.5	Рентабельність власного капіталу	%	$4.6 / 5.4 * 100$	114	8	-106	7,0	8	59,3	+51,3	741,2
5.6	Середній розмір власного оборотного капіталу	тис. грн.	Ф.1, ряд 1495+1500+1510+1515- 1095 (гр. 3+ гр. 4) / 2	196,15	210	+11,85	213,9	210	229,45	+19,45	109,2
5.7	Рентабельність власного оборотного капіталу	%	$4.6 / 5.6 * 100$	34,2	3,8	-30,4	11,1	3,8	(186,75)	-190,55	4914,4
	6. ТРУДОВІ ПОКАЗНИКИ										
6.1	Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг)	тис. грн.	Ф.1– підприємництво, р.2, ряд.400 гр.1	-	-	-	-	-	-	-	-
6.2	Середньооблікова кількість працівників	осіб	Ф.1-підприємництво, р.4., ряд. 300	-	-	-	-	-	-	-	-
6.3	Продуктивність праці одного працівника	тис. грн. / особа	$6.1 / 6.2$	-	-	-	-	-	-	-	-

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	7. ПОКАЗНИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ										
7.1	Первісна вартість основних засобів на кінець року	тис. грн.	Ф.5, ряд 260, гр.14	455,5	446,2	-9,3	98	446,2	457,9	11,7	102,7
7.2	Коефіцієнт придатності основних засобів на кінець року		1.2.3/7.1	1,8	765,3	763,5	42516,7	765,3	11,7	-753,6	1,5
7.3	Вартість введених в дію основних засобів	тис. грн.	Ф. 5, ряд 260, гр.5	99,9	127,1	27,2	127,2	127,1	88,3	-38,8	69,5
7.4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	-	7.3/7.1	17,2	(27,2)	-44,4	-1,6	(27,2)	30,5	57,7	-112,1
9.1	Середній розмір дебіторської заборгованості	тис. грн	Ф.1, ряд 1120+1125+1130+1135+1136+1140+1145+1155 (гр.3+ гр.4)/2	264,7	496,7	+232	187,6	496,7	1021	+524,3	205,5
9.2	Оборотність дебіторської заборгованості	Оборот	4.1 /9.1	8,9	5,8	-3,06	65,5	5,8	3,3	-2,4	57,9
9.3	Середній розмір кредиторської заборгованості	тис. грн.	Ф.1, ряд 1605+ 1615+ 1620+ 1625+ 1630+ 1635+ 1640 + 1645 (гр3+гр 4) / 2	334,3	528,5	+194,2	158,0	528,5	977,15	448,65	184,8
9.4	Оборотність кредиторської заборгованості	оборот	4.2 / 9.3	(8,13)	(4,1)	+4,02	50,5	(4,1)	2,7	+6,88	67,8
9.5	Середній розмір запасів	тис.грн	Ф.1, ряд 1100+1110 (гр.3+гр. 4) / 2	34,05	40,75	+6,69	119,6	40,75	49,7	+8,98	121,9

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9.6	Оборотність запасів	оборот	4.2 / 9.5	(52,19)	(53,27)	-1,08	102,6	(53,27)	(54,7)	-1,07	102,6
9.7	Середній період інкасації	дні	365 / 9.2	45,01	62,9	+17,9	139,8	62,9	110,6	+47,7	175,8
9.8	Середній період розрахунків з кредиторами	дні	365 / 9.4	(44,8)	(89,02)	-44,22	198,7	(89,02)	135,18	+224,2	151,8
9.9	Середній строк зберігання запасів	дні	365 / 9.6	(6,99)	(6,85)	-13,84	98,0	(6,85)	(6,67)	+0,17	97,4
9.10	Період обороту грошових коштів	дні	9.7 – 9.8 +9.9	82,82	145,07	+62,25	175,1	145,07	206,44	+61,31	142,3
	10. ГРОШОВІ ПОТОКИ										
10.1	Чистий грошовий потік від операційної діяльності	тис.грн	Ф 3, ряд 3195	-	-	-	-	-	-	-	-
	11. ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ										
11.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,3	1.3.3 / 2.3	0,18	0,03	-0,14	x	0.03	0.03	0	x
11.2	Коефіцієнт термінової ліквідності	0,7-0,8	(1.3.2+1.3.3) / 2.3	0.9	0.9	0	x	0.9	0.9	0	x
11.3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2,0-2,5	1.3 / 2.3	0.9	0.9	0	x	0.9	0.9	0	x
11.4	Коефіцієнт мобільності активів	≥ 0,5	1.3 / 1.1	0.8	0.8	0	x	0.9	0.9	0	x
11.5	Коефіцієнт співвідношення активів	> 1	1.3 ./ 1.2	5.2	5.1	-0.1	x	5.1	18.1	13.0	x
	12. ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ										
12.1	Коефіцієнт економічної незалежності (автономії)	≥ 0,5	3.1 / (3.1 + 2.1)	0.1	0.1	0	x	0.1	0.08	-0.01	x

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\leq 0,5$	$2.1 / (3.1 + 2.1)$	0,8	0,8	0	x	0,8	0,9	-0,1	x
12.3	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів	$> 0,5$	$(1.3 - 2.1) / 1.3$	-0,01	-0,04	-0,05	x	-0,04	0,03	0,07	x
12.4	Коефіцієнт маневрування	$\geq 0,5$	$(1.3 - 2.1) / 3.1$	-0,08	-0,2	-0,6	x	-0,2	0,3	0,5	x
12.5	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у валюті балансу	0,3-0,5	$1.2.3 / 1.1$	0,1	0,1	0	x	0,1	0,05	-0,4	x
12.6	Коефіцієнт інвестування	-	$3.1 / 1.2.3$	0,9	0,7	-0,2	x	0,7	1,6	0,9	x
12.7	Коефіцієнт фінансової стійкості	-	$(3.1 + 2.2) / (3.1 + 2.1)$	0,1	0,1	0	x	0,1	0,1	0	x

Активи підприємства збільшилися у 2019 р. у порівнянні з 2018 р. збільшилося на 163,4 тис. грн., а 2020 р. у порівнянні з 2019 р. збільшилися на 905,6 тис. грн. Це відбуло за рахунок збільшення оборотних 2019 р. на 136,2 тис.грн. Необоротні активи підприємства збільшилися 2019 р. у порівнянні з 2018 р. збільшилося на 27,2 тис. грн, а 2020 року зменшилися на 38,8 тис. грн. Динаміку необоротних активів ПП « Охорона Плюс» за 2018-2020 роки показано на графіку 1.5.

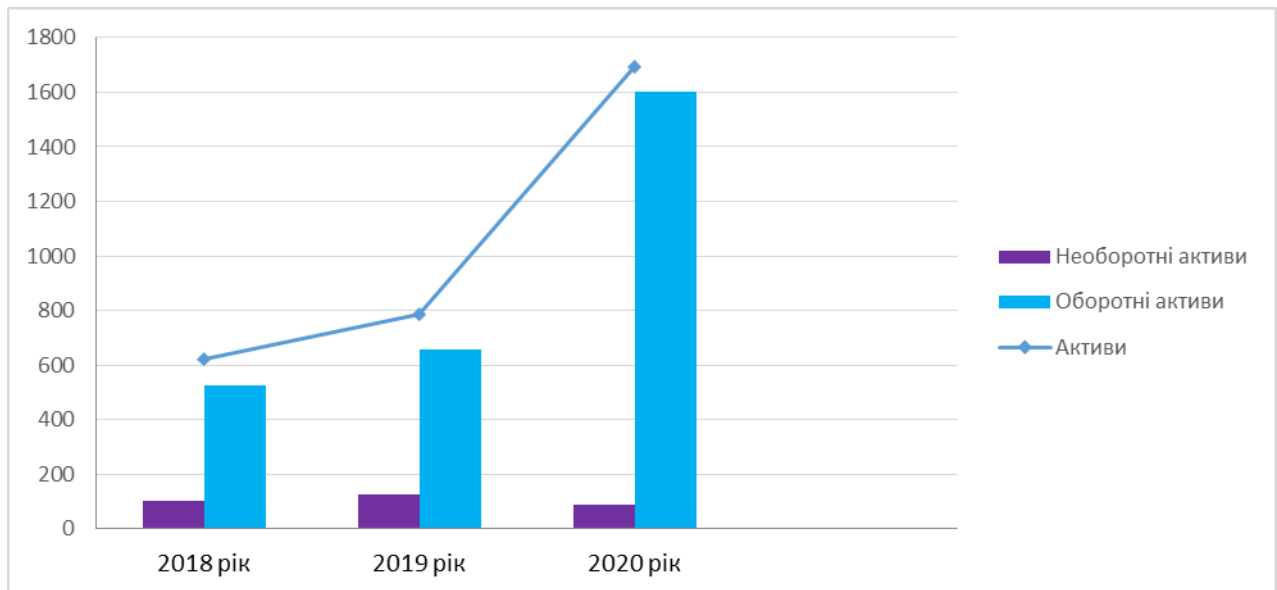

Рисунок 1.5 — Динаміка активів ПП « Охорона Плюс»

Величина зобов'язань по підприємству протягом досліджуваного періоду збільшилася на 2764,2 тис. грн. у 2020 році. Також у 2020 році суттєво зросли поточні зобов'язання, а саме зобов'язання усього +826,8 тис. грн.

Зміни у складі зобов'язань підприємства відображено на рисунку 1.6. Вартість власного капіталу на кінець звітної 2019 року збільшилась на 8 тис. грн., на кінець звітної 2020 року збільшилась на 42,8 тис.грн. Дане збільшення відбулося за рахунок отримання підприємством прибутків, внаслідок цього збільшився нерозподілений прибуток підприємства.

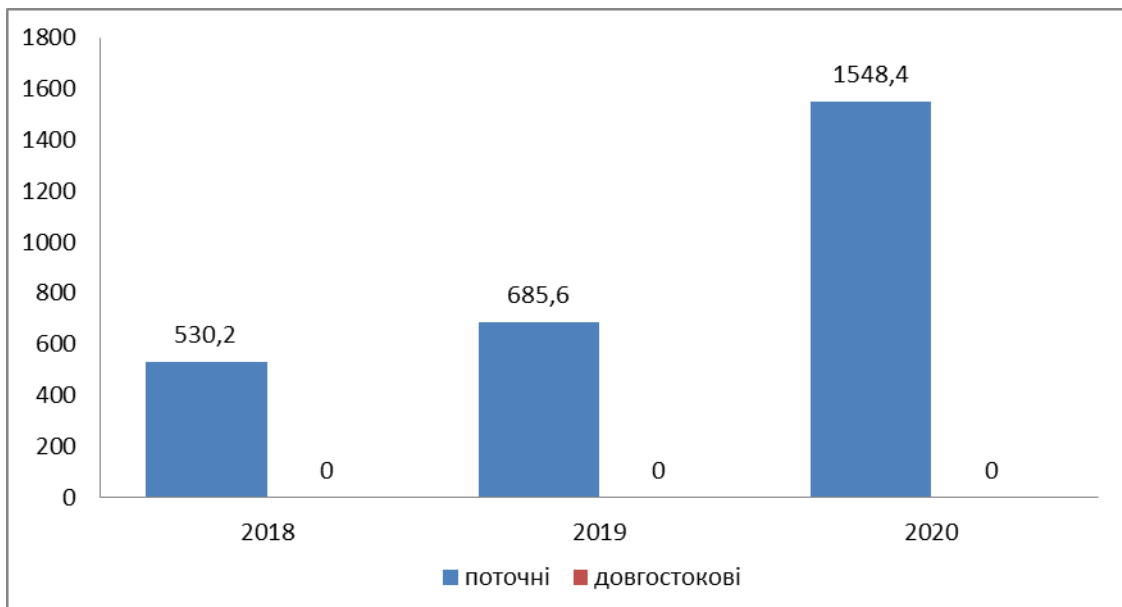

Рисунок 1.6 - Динаміка зобов'язань на ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 рр.

Збільшення власного капіталу сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства.

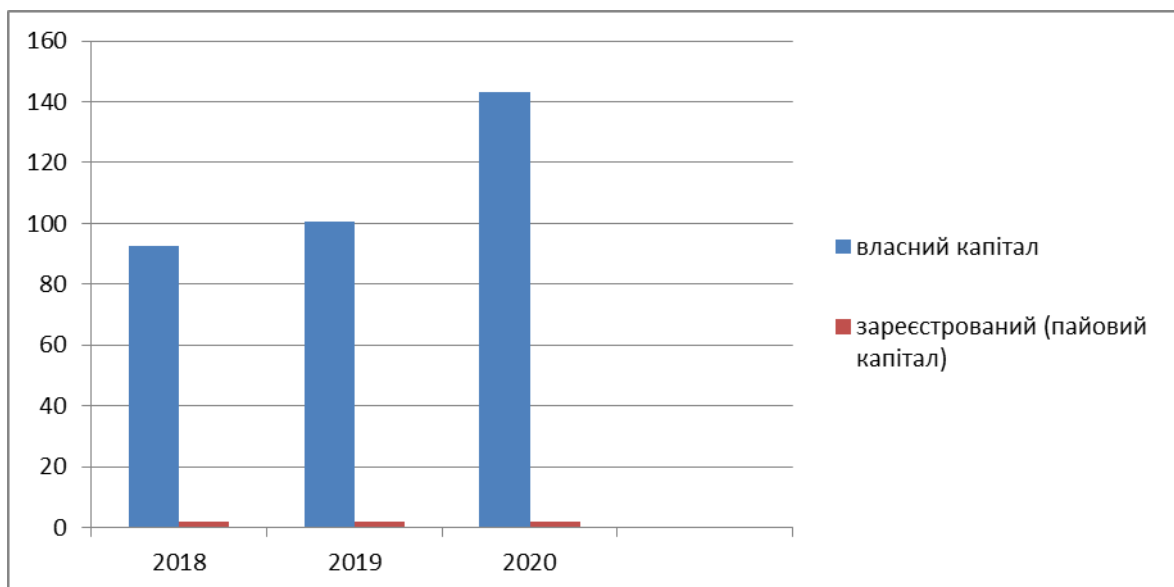

Рисунок 1.7 – Динаміка власного капіталу ПП «Охорона плюс» за 2018 – 2020 рр.

Позитивним моментом в діяльності підприємства є збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році на +522,3 тис. грн., а у 2020 році на +529,7 тис.грн. Аналізом доходів і витрат встановлено, що при збільшенні чистого доходу від реалізації продукції на 121,9 % у 2019 році в порівнянні з 2018 роком, а порівняно з 2020 році з 2019роком

118,2%, собівартість реалізованої продукції зросла також на 122,1 % у 2019 році, а у 2020 році на 125,2%.

При цьому валовий прибуток зменшився більше, ніж удвічі та склав у 2019 році 9,8 тис. грн., а у 2020 році збільшився на 52,1 тис.грн. Зважаючи на це чистий прибуток зменшився більше ніж у 2 рази у порівнянні з 2018 роком та у 2019 році склав 8,0 тис. грн., а порівняно з 2019 роком збільшився у 2020 році на 42,7 тис.грн .

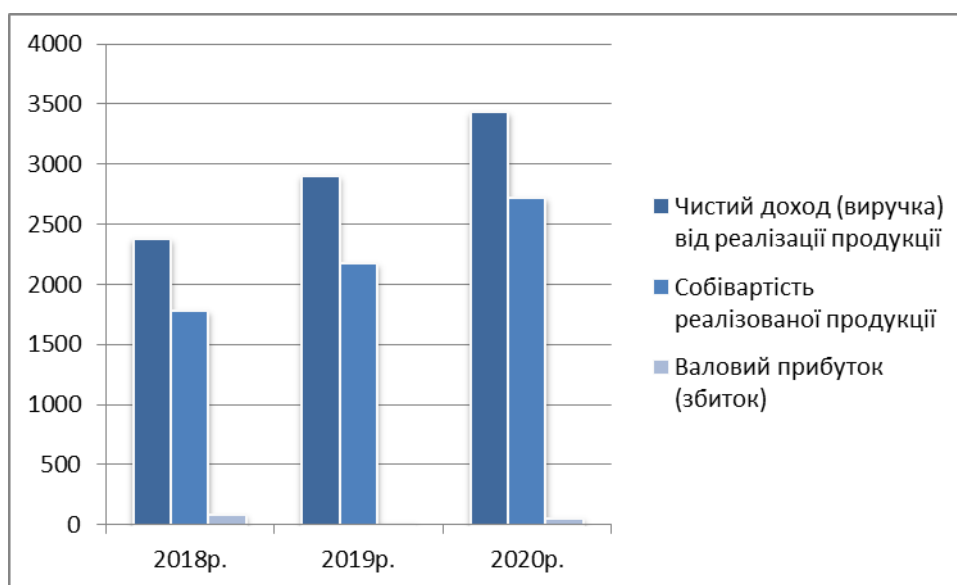

Рисунок 1.8 - Динаміка чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 роки

Розраховані показники рентабельності говорять про те, що підприємство працювало рентабельно протягом 2018-2020 років. Так рентабельність власного капіталу – 7,0 % та 741,2 %. Спостерігається тенденція до збільшення цих показників, що у результаті може призвести до хороших результатів діяльності підприємства у майбутньому.

Отже, ПП « Охорона Плюс » має тенденцію розвитку виробництва, але необхідно вдатися до суттєвих дій, спрямованих на покращення ситуації. Оскільки дане підприємство не забезпечує стійкі темпи зростання основних показників господарської діяльності, то для відновлення платоспроможності воно мусить вдатися до надзвичайних засобів.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Економічна природа, критерії класифікації та види грошових потоків підприємства

Поняття «грошовий потік підприємства» інтегровано, в т.ч сюди входить кілька видів грошових потоків, які обслуговують господарську діяльність. Тому є об'єктивна вимога до управління грошима потоками — це їх структура, тобто їхня постійна структура населення грошового потоку за заданими критеріями (або групи критеріїв). Визначення їх основні функціональні та організаційні особливості.

Багато науковців має свою думку про визначення грошового потоку представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Визначення суті грошових потоків в зарубіжній науковій та нормативно-правовій літературі

№ 1	Автор (група авторів)	Визначення грошових потоків, запропоноване різними авторами
1.	Бернстайн Л.А. [5]	Твердження «потоки грошових коштів» (cash flow) саме по собі не має відповідного пояснення, тому воно є незмістовним.
2.	Ван Хорн Дж.К. [6]	Рух грошових потоків (cash flow) фірми представляє собою постійний, безперервний процес
3.	Коллас Б., Рішар Ж. [7, с. 135]	Грошові потоки (cash flow) – різниця між отриманими та виплаченими грошовими коштами за певний період часу.
4.	МСБУ № 7 [11]	Грошові потоки (cash flows) – це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів.

№	Автор (група авторів)	Визначення грошових потоків, запропоноване різними авторами
5.	Wikipedia [12]	Грошовий потік (cash flow) описує рух готівкових чи безготівкових коштів
6.	Терещенко О.О. [13, с. 181-186]	Cash Flow – рух коштів, критерій оцінки внутрішнього потенціалу фінансування підприємства.
7.	Бланк І.О. [8, с. 17]	Економічна суть грошових потоків підприємства визначається тим, що при здійсненні своєї діяльності будь-яке підприємство створює певний рух грошових коштів у формі їх поступлень та витрат. Цей рух коштів якраз і створює фінансово-господарську діяльність підприємства і визначає суть грошових потоків
8.	Ясишена В. [22]	Грошовий потік – це сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їх еквівалентів, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний із фактором часу, простору, структури, ризику і ліквідності.
9.	Стащук О.В., Хандучка А.М. [23]	Грошовий потік підприємства є сукупністю розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів, рух яких є одним з головних об'єктів управління, пов'язаний з чинниками ліквідності та ризику, впливає на рух активів та капіталу підприємства, характеризується відносними розміром, напрямком і часом.

У міжнародному стандарті бухгалтерського обліку № 7 [11] надається визначення cash flows (грошові потоки) – це надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів.

Грошові потоки можна обчислити – визначити їхню вартість наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Види грошових потоків за методом обчислення

Назва виду грошового потоку	Альтернативні назви у вітчизняній літературі	Зарубіжна назва показника	Абревіатура	Визначення та порядок обчислення
Грошовий потік операційної діяльності	Чистий рух коштів від операційної діяльності	Cash Flow From Operations	CFO	Залишок грошових коштів на певну дату від здійснення операційної діяльності. Показник відображається у звіті про рух грошових коштів в рядку № 3195
Грошовий потік інвестиційної діяльності	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	Cash Flow From Investing Activities	CFI	Залишок грошових коштів на певну дату від здійснення інвестиційної діяльності. Показник відображається у звіті про рух грошових коштів в рядку № 3295
Грошовий потік фінансової діяльності	Чистий рух коштів від фінансової діяльності	Cash Flow From Financing Activities	CFF	Залишок грошових коштів на певну дату від здійснення фінансової діяльності. Показник відображається у звіті про рух грошових коштів в рядку № 3395

Валовий грошовий потік				Сума додатного та від'ємного грошового потоку. Порядок обчислення: рядки № 3000 + 3005 + + 3006 + 3010 + 3095 + 3200 + 3205 + 3215 + + 3220 + 3225 + 3250 + 3300 + 3305 + 3340 + + 3100 + 3105 + 3110 + 3115 + 3190 + 3255 + + 3260 + 3270 + 3290 + 3295 + 3345 + 3350 + + 3355 + 3390
Додатний грошовий потік	Позитивний грошовий потік	Cash Inflows	N/a	Обсяг надходжень грошових потоків від усіх видів діяльності. Порядок обчислення: рядки № 3000 + 3005 + + 3006 + 3010 + 3095 + 3200 + 3205 + 3215 + + 3220 + 3225 + 3250 + 3300 + 3305 + 3340 (по звіту про рух грошових коштів)
Від'ємний грошовий потік	Вихідних (негативний) грошовий потік	Cash Outflows	N/a	Обсяг витрачання грошових коштів від усіх видів діяльності. Порядок обчислення: рядки № 3100 + 3105 + + 3110 + 3115 + 3190 + 3255 + 3260 + 3270 + + 3290 + 3295 + 3345 + 3350 + 3355 + 3390 (по звіту про рух грошових коштів)

Для управління грошовими потоками та формування інформаційної бази даних, яка використовується для обґрунтування та прийняття фінансових рішень, сукупність грошових потоків, що генерується суб'єктом господарювання, доцільно класифікувати за низкою основних ознак, показано на рисунку 2.1.

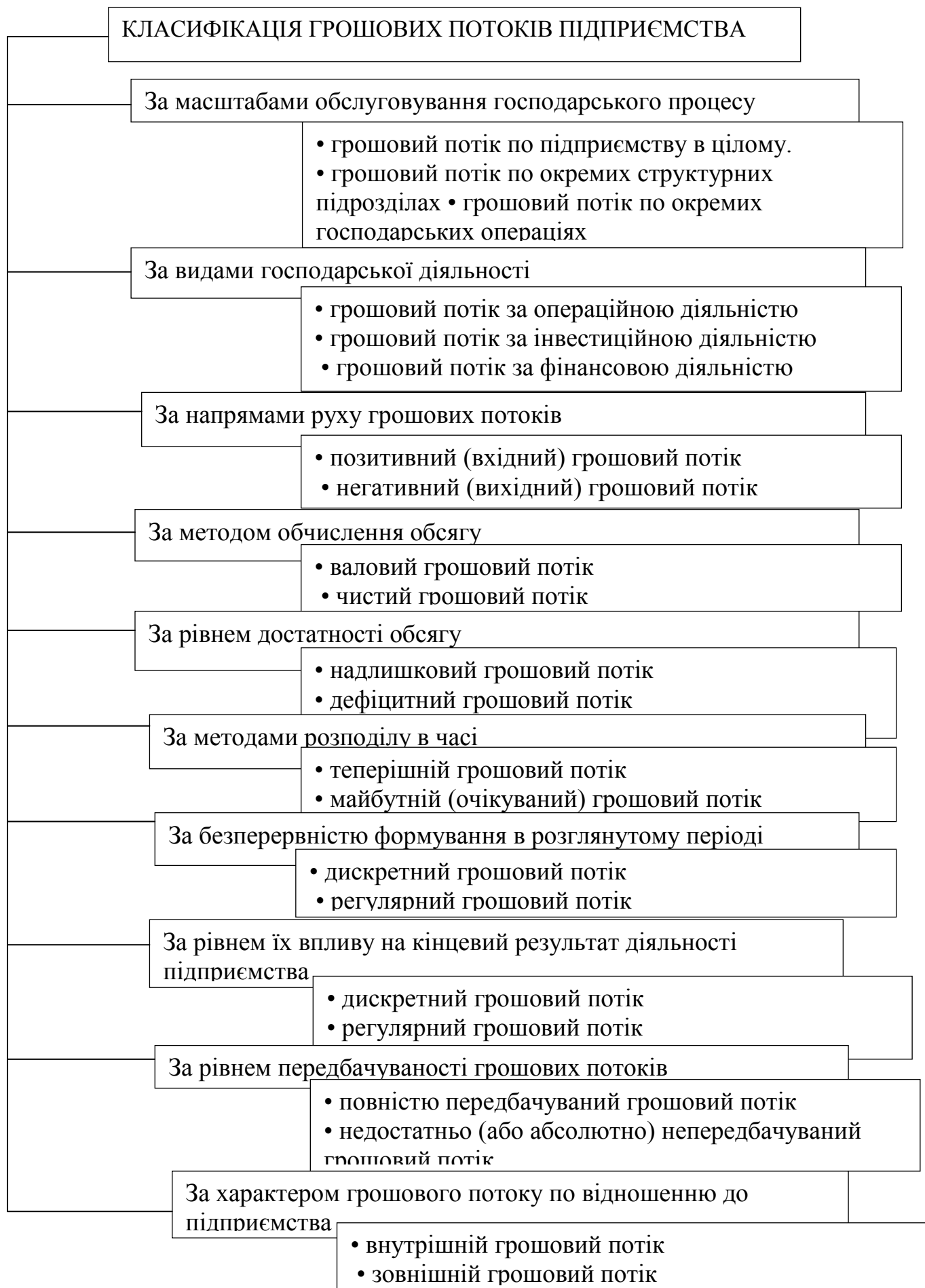

Рисунок 2.1 – Класифікація грошових потоків підприємства

1. За масштабами обслуговування господарського процесу виділяють такі види грошових потоків:

– грошовий потік у підприємстві в цілому. Це дуже концентрований вид грошового потоку збирають усі види грошових потоків, обслуговують господарський процес підприємства в цілому;

– грошовий потік від окремих структурних підрозділів(центрах відповідальності) підприємства. Різниця в грошових потоках полягає в наступному суб'єкт визначає його як самостійну організацію в системі підприємства та фінансова структура галузі;

– грошовий потік по окремих господарських операцій. В системі на такий грошовий потік заслуговує фінансовий процес підприємства це вважається основним об'єктом самоврядування.

2. З видами господарської діяльності відповідно до міжнародних та спеціальних економічних заходів національного стандарту бухгалтерського обліку виділяють такі види грошових потоків:

– грошовий потік за операційною діяльністю відображає дохід (витрати) безпосередньо пов'язані з виробництвом грошей і в результаті реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а також реалізації інші операції (продаж іноземної валюти, оборотні активи, операції) оренда необоротних активів, отримання (сплата) штрафів, пені тощо.

– грошовий потік за інвестиційною діяльністю являє собою гроші від фінансів і реальних інвестицій, гроші від довгострокових та інших продажів промислові активи, а також відсотки, дивіденди тощо. Доходи від об'єктів реальних і фінансових інвестицій тощо;

– грошовий потік за фінансової діяльності виникає, відсотки за повернення та використання кредитних ресурсів, надходження коштів від емісії власних паперів видачі і витрачання коштів від їх викупу, а також відсотків, дивідендів та інших виплат Капітал, вкладений у підприємство капітал тощо.

3. Одним з найважливіших критеріїв управління грошовими потоками є їх ідентифікація за методом розподілу в часі , відповідно до чого виділяють:

– теперішні грошові потоки, величина якого приймається як сума майбутніх грошових коштів мають певну цінність процентні ставки за поточний період (дисконтна ставка) до теперішнього періоду;

– майбутні (очікувані) грошові потоки – це сума, інвестована на даний момент це гроші, які змінюються з часом з урахуванням спеціальної процентної ставки (знижки).

Це пов'язано з необхідністю врахування часової вартості грошового потоку пора кинути її і рухатися далі створіть розподілений грошовий потік протягом тривалого періоду часу (в основному реалізація інвестиційних планів, залучення довгострокового капіталу).

4. За методом обчислення обсягу виділяють:

– валовий грошовий потік - визначає загальну групу доходів або витрат грошей за даний період у розрізі окремих інтервалів;

– чистий грошовий потік формується як різниця між позитивним і негативним грошовими потоками (між доходами і витратами) особливий період щодо окремих інтервалів. Чистий грошовий потік це основний результат фінансової діяльності підприємства нарешті, про структуру та динаміку його залишкового розміру визначає грошові активи, їх економічний баланс і темпи зростання його ринкової ціни.

У сучасних умовах економічного розвитку України господарські одиниці мають контроль над грошовими потоками. Одна з найважливіших функцій сучасного фінансового менеджменту, а також його основні функції.

Загальні правила фінансового менеджменту: високий очікуваний ризик, пов'язаний з очікуваними грошовими потоками. Грошовий потік, висока прибутковість, яку вимагають акціонери та потенційні інвестори. Це головне питання, яке хвилює сучасних менеджерів, — де взяти гроші, щоб використовувати компанію для інвестицій активи повинні бути перетворені в грошові потоки, які повинні бути акредитовані в галузі, або передані власнику у формі дивідендів. На сьогоднішній день дуже важливою є ефективність управління грошовими потоками в галузі. Забезпечує довготривалу і безперервну роботу в умовах стабільної економіки. Це розмір потоків описується стан

підприємства та основи госпрозрахунку. Ірраціональний управління грошовими потоками може призвести до несподіваних втрат або альтернативних втрат особливості [1].

Існування багатьох методів характеризується тим, що вони є основою формування сутності грошового потоку. Вся фінансова система галузі. Грошовий потік бізнесу — це розподільний набір, час отримувати та витратити гроші від його функціонування та інвестицій діяльності.

Отже, шляхом узагальнення підходів до визначення економічної природи грошового потоку науковці трактують це поняття двома способами:

1. грошовий потік – це надходження і витрачання у грошових коштах у процесі роботі господарської діяльності;
2. грошовий потік – це різниця між надходженнями і витрачанням, отже це залишок коштів на конкретний момент часу.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що грошовий потік слід розуміти як економічний процес. Він характеризується доходами та витратами, що здійснюються в галузі протягом певного часу у результати їх господарської діяльності.

Повне розкриття природи економічної події, наприклад грошового потоку визначити можливі прояви його існування, тобто його види. Однак це має бути науково сформульовано у літературі йдеться не лише про природу грошового потоку, а й про консенсус щодо критеріїв його класифікації та видів.

Після групування методів дослідження для класифікації грошових потоків були виділені такі основні їх види: обсяг послуг бізнес-процесів (грошовий потік по галузі в цілому; гроші потік в окремих структурних підрозділах; потік грошових коштів від окремих господарських операцій); за видами господарської діяльності (грошовий потік від операційної діяльності; грошовий потік від інвестиційної діяльності); потік грошових коштів від фінансової діяльності); напрямом грошового потоку (позитивний (вхідний) грошовий потік; негативний (вихідний) грошовий потік); метод обчислення обсягу (валовий грошовий потік; чистий грошовий потік; вільний грошовий потік).

Таким чином, основні цілі управління грошовими потоками підприємства повинні гарантувати, що вони функціонують ефективно, а головною функцією є адекватна структура розмір грошей залежить від потреб підприємства.

2.2 Методи управління грошовими потоками підприємства

Управління грошовими потоками передбачає свідомий вплив на процеси збору, витрат та розподілу, щоб збалансувати фінансово-господарські результати галузі.

Організація та практика управління грошовими потоками відображають принципи управління, які є фундаментальними принципами діяльності органів фінансового управління. Принципи адаптовані до загальної корпоративної стратегії компанії з урахуванням специфіки соціально-економічної реальності [3].

Основні принципи управління грошовими потоками та їх зміст відображено на таблиці 2.2.

Основною метою управління грошовими потоками є збалансування суми доходів і витрат у процесі розвитку промисловості та забезпечення стабільної фінансової рівноваги шляхом синхронізації з часом.

Досягти вказаної мети можна, розв'язавши наступні завдання.

Основою джерел є обсяг і частота структури позитивного грошового потоку. Це завдання вирішується шляхом визначення джерел структури грошового потоку з метою задоволення потреб обігу, стабільності та грошей. Потенційні негативні відхилення в цьому завданні мінімізуються за рахунок очікуваних позитивних грошових потоків, таких як збільшення дебіторської заборгованості.

Забезпечення стійкого рішення для галузі. Ця функція виконується з достатнім балансом для виконання умовних завдань у поточному періоді, синхронізації позитивних і негативних грошових потоків, ритмічності та структурної єдності.

Основні принципи управління грошовими потоками на підприємстві

№	Принцип управління грошовими потоками	Характеристика принципу управління
1	2	3
1	Достовірність відображення інформації	Управління грошовими потоками підприємства має бути забезпечене необхідною, достовірною, об'єктивною, неупередженою інформаційною базою
2	Комплексність управління	Управління грошовими потоками всіх типів від усіх видів діяльності
3	Безперервність	Постійна оцінка і моніторинг стану і руху грошових коштів, оцінка поточної і довгострокової потреби у грошових коштах
4	Забезпечення збалансованості	Оптимізація грошових потоків підприємства в процесі управління ними, синхронізація позитивного і негативного грошового потоку
5	Забезпечення ліквідності	Забезпечення своєчасності розрахунків, підтримка рівномірності вхідних і вихідних потоків, підтримка поточної платоспроможності, скорочення потреби у грошових коштах
6	Ефективність	Мінімізація тимчасово вільних залишків грошових коштів, ліквідація «касових розривів», оптимізація фінансового циклу

Підтримання необхідного для підприємства рівня бізнесу. Свідченням належного рівня ділової активності підприємства є збільшення грошових потоків від операційної діяльності. Тому для виконання цієї функції необхідно забезпечити ефективне управління виручкою від реалізації та операційними витратами, політикою амортизації та оцінки.

Забезпечення інтенсивності та адекватності грошового потоку. При виконанні цього завдання забезпечується гідний рівень чистого грошового потоку.

Чим вища якість чистого грошового потоку, тим швидше товар набуває грошову форму, тим коротший операційний цикл, що особливо раціонально складеться в структурі грошового потоку.

Максимізація чистого грошового потоку. Нарощування виробничих потужностей цієї галузі, використання високопродуктивного обладнання та новітніх технологій, створення політики справедливої оцінки, зниження собівартості продукції тощо, вирішується шляхом реалізації комплексу заходів. Крім того, максимізація чистого грошового потоку досягається за рахунок збільшення доходів від діяльності, яка взагалі не працює. [4]

Цілі та завдання управління грошовими потоками організації повинні відповідати її загальній стратегії розвитку. Якщо фінансова стратегія організації не вирішує проблеми управління грошовими потоками, це може призвести до прийняття різноманітних рішень і призвести до несподіваних втрат, незапланованих надлишкових потреб у грошових коштах, затримок заборгованості тощо.

Стратегічні цілі управління грошовими потоками повинні відповідати корпоративній стратегії галузі і повинні включати:

- пріоритетні напрямки та сфери діяльності для розподілу відповідних грошових потоків;
- пріоритетні показники ефективності управління грошовими потоками;
- допустимий рівень страхових резервів;
- допустимий рівень ризикованості фінансових операцій.

Стратегічні цілі управління грошовими потоками повинні бути описані з відповідними поточними та оперативними цілями [2].

Створено систему методів управління грошовими потоками відповідно до принципів і завдань управління грошовими потоками. Основними способами управління грошовими потоками є:

- облік та звітність;

- аналіз грошових потоків;
- планування та оптимізація;
- контроль за рухом грошових коштів.

Облік грошових потоків включає визначення, класифікацію та інформацію про надходження та відтоки грошових коштів для отримання загальної інформації про реєстрацію та досягнення в різних носіях. Результати бухгалтерського обліку відображаються у звітності. Таким чином, як останній етап контрольного періоду, бухгалтерський облік є відправною точкою для наступного періоду. Бухгалтерський облік і звітність – це база даних для аналізу грошових потоків за звітний період.

Аналіз грошових потоків - створення та обробка інформації про рух грошових коштів, які дають об'єктивні оцінки стану, забезпечення тенденцій розвитку, підвищення ефективності використання грошей та визначення ресурсів для їх реалізації.

Планування грошових потоків – це процес максимальної синхронізації доходів і видатків та їх оцінки за напрямками інтервалів діяльності, інтервалів часу та забезпечення виробничої компенсації.

Процес планування забезпечує оптимізацію грошових потоків, наприклад, знаходження зв'язку між вхідними і вихідними грошовими потоками, залучення та використання грошей дає змогу досягти кращі результати (зменшення витрат, підвищення прибутковості).

Контроль за надходженням та використання грошових коштів – це система моніторингу та перевірки, яка контролює процес отримання та використання грошей для визначення відхилень від їх параметрів. Функція управління контроль об'єктивно необхідний. Контроль регулює порядок справи і регулює процес обслуговування на основі ідеальних моделей.

Суть і значення контролю грошових потоків полягає в тому, що відділ контролює планові параметри структури фонду, напрямки їх використання, синхронізацію надходжень і видатків, вказує на необхідність коригування, уникнення відхилень від програм система управління у разі порушення. Таким

чином, контроль є засобом отримання інформації про рух грошей по зворотному каналу, тобто результатів впливу управління на об'єкт управління [5].

Методи управління промисловими грошовими потоками можна розглядати як послідовність ключових етапів управління ними.

Етап 1. Повний і достовірний облік грошових потоків галузі та формування необхідного звіту. Цей рівень управління призначений для реалізації принципу саморозуміння. При здійсненні цього етапу управління грошовими потоками забезпечується координація функцій виробничого обліку та фінансового менеджменту підприємства. Основною метою організації обліку— надати керівникам фінансової звітності необхідну інформацію для всебічного аналізу, планування та контролю, а також відповідну структуру звітності, яка описує грошові потоки різних суб'єктів господарювання.

Для підготовки звітності про рух коштів використовуються два основних методи — непрямий і прямий. Що стосується операційної діяльності, то основним фактором при розрахунку чистого грошового потоку галузі є чистий прибуток звітного періоду. Після коригування чистий прибуток стає показником чистого грошового потоку. Основна формула для розрахунку цього показника по операційній діяльності, має наступний вигляд:

$$\text{ЧГП}_0 = \text{ЧОП} + A + \Delta ZB + \Delta DZ + \Delta KZ + \Delta P \quad (2.1)$$

де ЧГПн— чистий грошовий потік від операційної діяльності; ЧОП— чистий операційний прибуток; A — сума амортизаційних відрахувань; ΔZB - зміна запасів; ΔDZ — зміна дебіторської заборгованості; ΔKZ — зміна кредиторської заборгованості; ΔP — зміна суми резервного і страхового фондів. По інвестиційній діяльності сума чистого грошового потоку визначається як різниця між сумою реалізації окремих видів необоротних активів і сумою їх придбання в звітному періоді.

Основна формула для розрахунку цього показника інвестиційної діяльності, має наступний вигляд:

$$\text{ЧГП}_I = P_{oc} + P_{на} + P_{дфі} + P_{ва} + Дп - P_{oc} - \Delta\text{НКБ} - P_{на} - P_{дфі} - B_{ca} \quad (2.2)$$

де ЧГП_I – сума чистого грошового потоку підприємства по інвестиційній діяльності в розглянутому періоді; P_{oc} – сума реалізації вибулих основних засобів; P_{на} – сума реалізації вибулих нематеріальних активів; P_{дфі} – сума реалізації довгострокових фінансових інструментів інвестиційного портфеля підприємства; P_{ва} – сума повторної реалізації раніше викуплених власних акцій підприємства; Дп – сума дивідендів (відсотків), отриманих підприємством по довгострокових фінансових інструментах інвестиційного портфеля; P_{oc} – сума придбаних основних засобів; ΔНКБ – сума приросту незавершеного капітального будівництва; P_{на} – сума придбання нематеріальних активів; P_{дф} – сума придбання довгострокових фінансових інструментів інвестиційного портфеля підприємства; +B_{ca} – сума викуплених власних акцій підприємства.

Принципова формула, за якою здійснюється розрахунок цього показника по фінансовій діяльності, має наступний вид:

$$\text{ЧДП}_\Phi = P_{ск} + P_{дк} + P_{кк} + \text{БЦФ} - B_{дк} - B_{кк} - ДУ \quad (2.3)$$

де ЧДП_ф – сума чистого грошового потоку підприємства по фінансовій діяльності в розглянутому періоді; P_{вк} – сума додатково залученого з зовнішніх джерел власного акціонерного чи пайового капіталу; P_{дк} – сума додатково притягнутих довгострокових кредитів і позик; P_{кк} – сума додатково притягнутих короткострокових кредитів і позик; БЦФ – сума засобів, що надійшли в порядку безоплатного цільового фінансування підприємства; B_{дк} – сума виплат (погашення) основного боргу по довгострокових кредитах і позиках; B_{кк} – сума виплат (погашення) основного боргу по короткострокових кредитах і позиках; +Ду – сума дивідендів (відсотків), сплачених власникам підприємства (акціонерам) на вкладений капітал (акції, паї і т.п.).

Результати розрахунку суми чистого грошового потоку по операційній, інвестиційній і фінансовій діяльності дозволяють визначити загальний його

розмір по підприємству в звітному періоді. Цей показник розраховується за наступною формулою:

$$\text{ЧГП}_п = \text{ЧГП}_о + \text{ЧГП}_і + \text{ЧГП}_ф \quad (2.4)$$

де ЧГПп – загальна сума чистого грошового потоку підприємства в розглянутому періоді; ЧГПо – сума чистого грошового потоку підприємства по операційній діяльності; +ЧГПі – сума чистого грошового потоку підприємства по інвестиційній діяльності; ЧГПф – сума чистого грошового потоку підприємства по фінансовій діяльності.

Використання непрямого методу розрахунку грошового потоку дозволяє підприємству визначити його здатність сформуванню основне джерело фінансування зростання – чистий грошовий потік від операційної та інвестиційної діяльності, а також динаміку всіх факторів, що впливають на нього, структура.

Прямий метод спрямований на отримання інформації, що характеризує валовий і чистий грошовий потік організації за звітний період. При використанні прямого методу розрахунку грошових потоків для визначення всіх доходів і витрат використовуються дані прямого обліку.

Принципова формула, за якою здійснюється розрахунок суми чистого грошового потоку по операційній діяльності підприємства прямим методом, має наступний вигляд:

$$\text{ЧГПо} = \text{РП} + \text{ІПо} - \text{Зтм} - \text{ЗПоп} - \text{ЗПау} - \text{ППб} - \text{ППпф} - \text{ІВо} \quad (2.5)$$

де ЧГПо – сума чистого грошового потоку підприємства по операційній діяльності в розглянутому періоді; РП – сума коштів, отриманих від реалізації продукції; ІПо – сума інших надходжень коштів у процесі операційної діяльності; Зтм – сума коштів, виплачених за придбання сировини, матеріалів і напівфабрикатів у постачальників; ЗПоп – сума заробітної плати, виплаченої оперативному персоналу; ЗПау – сума заробітної плати, виплаченої адміністративно-управлінському персоналу; ППб – сума податкових платежів,

перерахована в бюджет; +ППВф – сума податкових платежів, перерахована в позабюджетні фонди; ІВо – сума інших виплат коштів у процесі операційної діяльності.

Відповідно до МСБО і НП(С)БО, метод розрахунку підприємство обирає розрахувати грошовий потік самостійно.

Етап 2. Аналіз грошового потоку в галузі минулому. Основною метою цього аналізу є визначення достатності грошей, ефективності їх використання, а також обсягу та термінів позитивних і негативних грошових потоків галузі. Аналіз грошових потоків виконується в окремих галузевих сегментах («центрах відповідальності») із скороченням основних типів галузей.

Перший етап аналізу розглядає динаміку позитивної структури грошових потоків галузі з різних джерел. У цьому аспекті аналізу темп зростання позитивного грошового потоку порівнюється з темпом зростання промислових активів, виробництва та реалізації. На цьому етапі аналізу особлива увага приділяється дослідженню зв'язку між залученням грошей за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел та визначенням ступеня залежності розвитку промисловості від зовнішніх фінансових джерел.

На другому етапі аналізу досліджується динаміка обсягів структури негативного грошового потоку підприємства, а також структура цих потоків за напрямками витрат коштів.

На третьому етапі аналізу розглядається загальний баланс позитивних і негативних грошових потоків; динаміку показника чистого грошового потоку та рівень його збалансованості грошових потоків часто вивчають як основні ефективні показники економічної діяльності галузі. Аналіз визначає роль і місце чистого прибутку компанії в структурі чистого грошового потоку; достатність амортизаційних відрахувань зрозуміла з точки зору відновлення основних засобів та нематеріальних активів.

На четвертому етапі аналізу досліджується синхронізація позитивної та негативної структур грошових потоків у розрізі окремих інтервалів за звітний період; враховано динаміку балансу фінансових активів галузі, що відображає рівень синхронізації та забезпечує цілісне рішення.

При дослідженні синхронізації різних видів грошового потоку розраховується динаміка коефіцієнта ліквідності грошового потоку галузі на різних проміжках часу. Цей показник розраховується за такою формулою:

$$КЛ_{гн} = ПГН/НГП \quad (2.6)$$

де КЛ_{гп} - коефіцієнт ліквідності грошового потоку підприємства в розглянутому періоді; ПГП – сума валового позитивного грошового потоку (надходження коштів); +НГП – сума валового негативного грошового потоку (витрати коштів).

П'ятим етапом аналізу є визначення ефективності грошового потоку підприємства. Найпоширенішим показником такої оцінки є ефективність грошового потоку галузі, що розраховується за такою формулою:

$$КЕ_{гп} = ЧГП/НГП \quad (2.7)$$

де КЕ_{гп} – коефіцієнт ефективності грошового потоку підприємства в розглянутому періоді; ЧГП – сума чистого грошового потоку підприємства в розглянутому періоді; +НГП – сума валового негативного грошового потоку підприємства в розглянутому періоді.

Спеціальний прогноз рівня ефективності грошових потоків дозволяє отримати коефіцієнт реінвестування чистих грошових коштів, розрахований за такою формулою:

$$КР_{чгп} = ЧГП_{р}/ЧГП \quad (2.8)$$

де КР_{чгп} – коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку в розглянутому періоді; ЧГП_р – сума чистого грошового потоку підприємства, спрямована на інвестування його розвитку в розглянутому періоді; +ЧГП – загальна сума чистого грошового потоку підприємства в розглянутому періоді.

Ці одиниці можуть бути доповнені додатковими показниками доходу, які використовують чисті темпи грошового потоку замість маржі чистого доходу. Результати аналізу будуть використані для визначення резервів галузі та планів на майбутнє з метою оптимізації потоків галузі.

Етап 3. Оптимізація грошових потоків. Така оптимізація є однією з найважливіших функцій управління грошовими потоками і спрямована на підвищення їх ефективності в майбутньому. Основними завданнями, які необхідно вирішувати на цьому етапі управління грошовими потоками, є: виявлення та впровадження резервів зниження залежності підприємства від зовнішніх фінансових джерел. Забезпечення ідеального балансу позитивних і негативних грошових потоків у часі та сумі; забезпечення тісного зв'язку з грошовими потоками відповідно до економічної діяльності галузі; підвищення обсягу та якості чистої готівки за рахунок господарської діяльності галузі.

Етап 4. Прогнозуйте грошовий потік підприємства за різними видами. Такий проект можна передбачити через невизначеність деяких умов. Тому планування грошових потоків здійснюється за різними сценаріями розвитку ключових факторів (оптимістичних, реалістичних, песимістичних) у вигляді різноманітних планових розрахунків цих показників.

Етап 5. Забезпечити ефективний контроль за грошовими потоками підприємства. Метою такого контролю є: виконання запланованих функцій об'ємної структури обладнання та їх вартості в заданому напрямку; рівновага структури грошових потоків у часі; ліквідність та ефективність грошових потоків. Ці показники контролюються в процесі моніторингу поточних фінансових показників компанії.

Ефективність управління грошовими потоками визначається синхронізацією доходів і платежів, підтриманням постійної галузевої компенсації і включає:

- визначення мінімальної суми грошей для обслуговування поточної господарської діяльності;
- постійний моніторинг виручки від продажів;

- рівна зміна суми доходів і витрат, щоб уникнути кризи оплати в певні моменти;
- оптимізувати систему розрахунків з клієнтами та покупцями, тобто обґрунтувати політику видачі комерційних кредитів та відстрочення платежів;
- вибір способів використання скоригованих на інфляцію втрат і грошей, які тимчасово вільні для отримання прибутку.

Практична реалізація цих складових управління грошовими потоками дозволяє знайти компроміс між необхідністю управління певною сумою грошей для забезпечення ліквідності підприємства та бажанням інвестувати тимчасово вільні гроші для забезпечення їх прибутковості.

2.3 Завдання оптимізації грошових потоків підприємства

Оптимізація грошових потоків – це процес відбору найкращих форм організації в галузі з урахуванням умов і особливостей фінансової діяльності.

Основними цілями оптимізації грошових потоків галузі на рисунку 2.2.

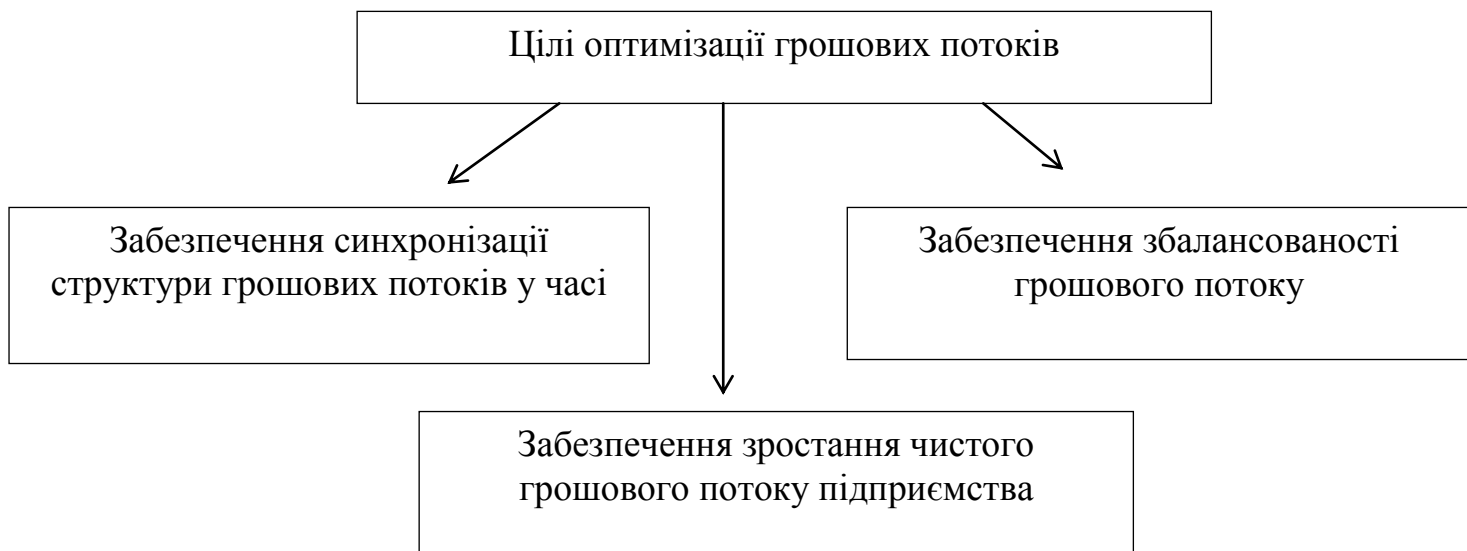

Рисунок 2.2 – Цілі оптимізації грошових потоків

Основними елементами оптимізації показано на рисунку 2.3.

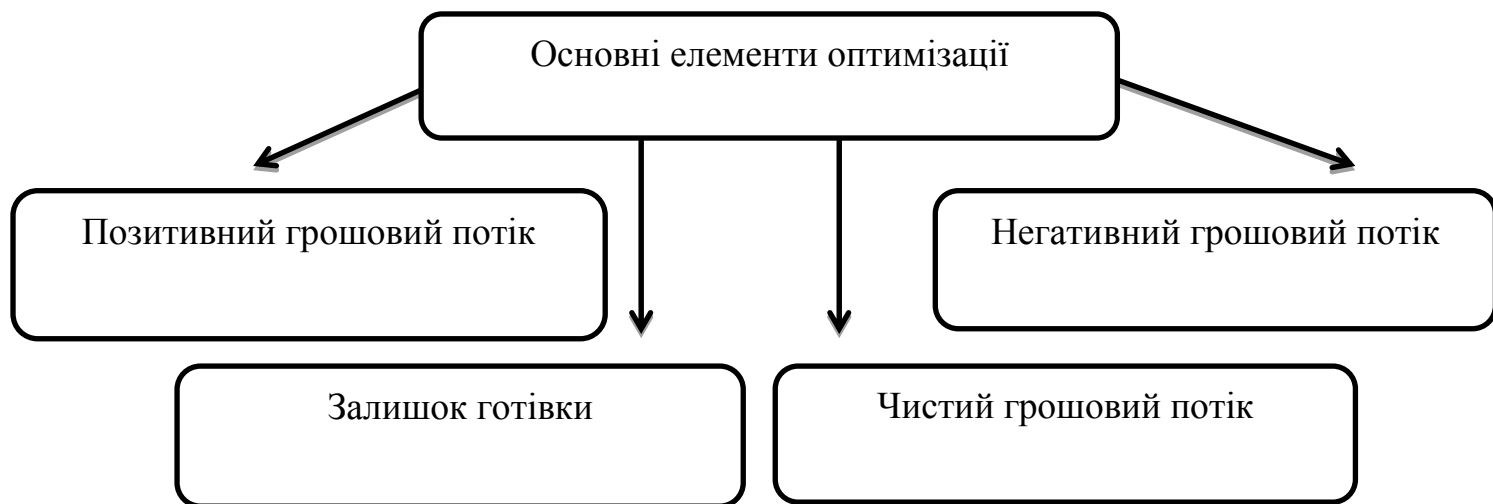

Рисунок 2.3 – Основні елементи оптимізації грошових потоків

Недоліки та надмірний грошовий потік негативно впливають на результати господарської діяльності підприємства. Негативний вплив дефіциту грошей виражається у зниженні ліквідності та компенсації виробництва, збільшенні кредиторської заборгованості перед постачальниками сировини, збільшенні боргового навантаження за фінансовими кредитами, затримці фонду оплати праці (з відповідним скороченням у штаті) та зменшити капітальні витрати і активи підприємства.

Негативним впливом надлишкового грошового потоку є втрата реальної вартості тимчасово невикористаних грошових коштів у результаті інфляції, втрата невикористаних грошових активів у секторі короткострокових інвестицій і, зрештою, негативна прибутковість активів і власного капіталу підприємства.

Методи оптимізації дефіциту залежать від характеру цього дефекту — короткочасного чи довгострокового.

За короткий проміжок часу баланс дефіциту грошей досягається шляхом «Прискорення системи –уповільнення платіжного обороту». Суть цієї системи полягає у вживанні корпоративних заходів для прискорення залучення грошей на підприємство та затримки платежів.

Швидкості збору коштів можна досягти в найкоротші терміни, виконавши такі кроки:

- збільшити розмір знижок з ціни проданої покупцям продукції;

- забезпечення часткової або повної передоплати продукції, що користується великим попитом на ринку;
- скорочення терміну товарної (комерційної) позики покупцеві;
- прискорити стягнення останніх боргів;
- використання сучасних форм доопрацювання, векселів, факторингу, конфіскації;
- прискорити збір платіжних записів покупців продукції (в дорозі, в процесі реєстрації, в процесі перерахування грошей на банківський рахунок тощо).

У короткостроковому періоді затримки платежів можна уповільнити, виконавши наступні дії:

- збільшення за узгодженням з постачальниками термінів надання підприємству товарного (комерційного) кредиту;
- зміни в придбанні довгострокових активів, які потребують відновлення (оренди);
- реструктуризація портфелів фінансових кредитів та перетворення їх на короткострокові та довгострокові. «Система прискорення - уповільнення платіжного обороту» ставить проблему збільшення дефіциту грошей у майбутньому (а отже, і підвищення загального рівня компенсації галузі). Тому паралельно з процедурним використанням цієї системи слід вживати заходів щодо забезпечення збалансованості дефіцитних грошових потоків протягом тривалого періоду часу.

Розвиток позитивних грошових потоків в довгостроковому періоді незабаром буде досягнуто за допомогою наступних кроків:

- залучення стратегічних інвесторів з метою збільшення обсягу власного капіталу;
- додаткової емісії акцій;
- залучення довгострокових фінансових кредитів;
- продаж (або всіх) фінансових інвестиційних інструментів;
- продаж (або оренда) невикористаних основних засобів;

Зниження обсягу негативного грошового потоку в довгостроковому періоді може бути досягнуто за рахунок наступних заходів:

- зменшення обсягу та змісту реальних інвестиційних програм;
- відмова від фінансових вкладень;
- зниження суми постійних витрат підприємства.

Шляхи оптимізації грошового потоку компанії полягають у забезпеченні зростання її інвестиційної діяльності. Ці методи можна використовувати в наступних випадках:

- збільшення обсягів оновлення нематеріальних активів;
- скоротити час на розробку та реалізацію реальних інвестиційних проектів;
- регіональна диверсифікація підприємницької діяльності;
- формування активного капіталу для фінансових інвестицій;
- початковий платіж довгострокових фінансових позик.

Важливою позицією в системі оптимізації грошових потоків галузі є їх збалансованість у часі. У цьому процесі оптимізації використовуються два основних методи – вирівнювання та синхронізація.

Вирівнювання грошових потоків спрямоване на вирівнювання їх часу в конкретний момент часу. Цей метод оптимізації дозволяє виключити деякі сезонні та періодичні зміни в структурі грошового потоку, оптимізувати середній залишок грошей і підвищити загальний рівень абсолютної ліквідності. Результати цього методу оптимізації грошових потоків у часі оцінюються за стандартним відхиленням або коефіцієнтом дисперсії, який слід зменшити в процесі оптимізації.

Синхронізація грошових потоків базується на їх позитивних і негативних видах. Під час процесу синхронізації рівень кореляції між цими двома видами грошей повинен підвищуватися. Результати методу оптимізації грошового потоку в часі оцінюються за коефіцієнтом кореляції, який прагне досягти значення в процесі оптимізації.

Коефіцієнт кореляції позитивного та негативного грошового потоку в часі розраховується за такою формулою:

$$KK_{дп} = \sum_{i=1}^n P_{по} \left[\frac{ПГП_i - ПГП}{\sigma_{ПГП}} \right] \times \left[\frac{НГП_i - НГП}{\sigma_{НГП}} \right] \quad (2.9)$$

де $KK_{дп}$ - коефіцієнт кореляції позитивного і негативного грошових потоків у часі; $R_{по}$ — прогнозовані ймовірності відхилення грошових потоків від їх середнього значення в плановому періоді; 111 Лі-варіанти сум позитивного грошового потоку в окремих інтервалах планового періоду; $-$ середня сума позитивного грошового потоку в одному інтервалі планового періоду; $НГПі$ - варіанти сум негативного грошового потоку в окремих інтервалах планового періоду; $\sigma_{пгп}$ - середня сума негативного грошового потоку в одному інтервалі планового періоду; $\sigma_{нгп}$ — середньоквадратичне (стандартне) відхилення сум грошових потоків (відповідно - позитивного і негативного).

Завершальним етапом оптимізації є створення умов для максимізації чистого грошового потоку компанії. Збільшення чистого грошового потоку збільшує темпи зростання галузі до принципів самофінансування, зменшує залежність фінансових ресурсів від зовнішніх джерел зростання, підвищує ринкову вартість підприємства.

Збільшення чистого грошового потоку на підприємстві можна досягти шляхом виконання таких основних кроків:

- знижена ціна;
- зниження змінних витрат;
- реалізувати ефективну податкову політику, що знижує рівень загальних податкових платежів;
- впроваджувати ефективну політику оцінки, яка підвищує прибутковість операційної діяльності;
- використання швидкої амортизації основних засобів;
- зменшення терміну амортизації нематеріальних активів, які використовуються підприємством;
- продаж невикористаних основних засобів та нематеріальних активів;
- посилити право на повні та своєчасні штрафи.

Результати оптимізації грошових потоків галузі знаходять своє відображення в системі майбутніх планів формування та використання грошових коштів [1].

Основною функцією управління грошовими потоками є їх оптимізація. Основною метою оптимізації грошового потоку підприємства є збільшення чистого прибутку потік грошових коштів від господарських операцій це підвищує рівень самофінансування та зменшує залежність від зовнішніх джерел фінансування. Норми ліквідності це використовується для оцінки управління прибутковістю грошовий потік від галузі. Це основний метод використовується в процесі оптимізації грошового потоку є час, адаптація і синхронізація. Оптимальний баланс дозволяє грошовій компанії працювати певні методи своєчасного відбору окремих операцій та фінансування підприємницької діяльності. Для цього використовується методом визначення мінімальної суми грошей. У перспективах подальших в цій сфері одним з факторів є вивчення оптимізації грошових потоків управління фінансовою стабільністю підприємства.

РОЗДІЛ 3. ОБЛІК І АУДИТ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Зміст і завдання обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства

Обліково-аналітичне забезпечення є невід'ємною частиною інформації надає підприємництву та повну інформацію система спрямована на забезпечення високої якості та своєчасної економії інформація про цікавих для цього зовнішніх і внутрішніх користувачів прийняття рішень на основі інформації забезпечення сталого розвитку галузі.

За словами вчених, обліково-аналітичної інформації поділяють в системі інформаційного забезпечення теми на державне управління припадає близько 70% загальної економіки інформація [36, с. 10]. Однак крім обліково-аналітичних даних щоб переконатися, що система управління має необхідні контролери, методична, технічна, організаційна та інша інформація с загальна інформація та довідкова інформація можуть бути розглянуті. Інформаційне забезпечення системи управління підприємства на рисунку 3.1.

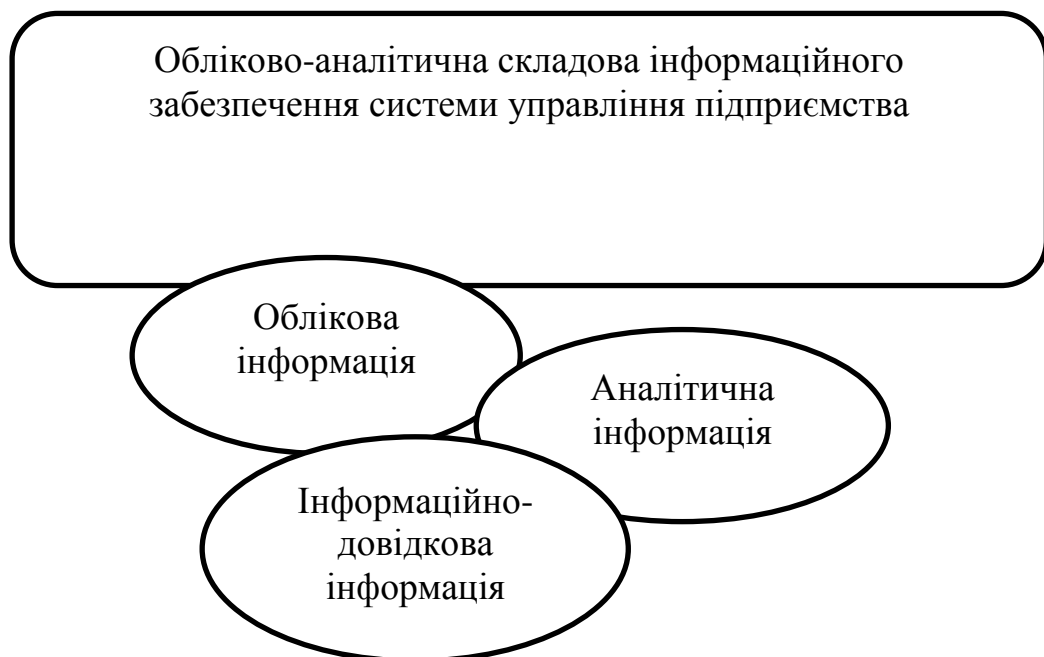

Рисунок 3.1 - Місце і роль обліково-аналітичного забезпечення в інформаційному забезпеченні системи управління підприємства

Джерела структури обліково - аналітична інформація системи обліку та аналізу фінансових показників підприємства.

Обліково-аналітична система — це «складна система управління та методів аналітичного забезпечення шляхом реалізації конкретних внутрішніх і системних функцій» [1, с.90].

Обліково-аналітична система є одним із найпоширеніших компонентів системи - підприємства, яке взаємодіє з іншими елементами системи і має належне місце, функції та особливості. Другий — надання обліково-аналітичної інформації, необхідної для прийняття рішень компанією.

Для визначення інформаційних потреб управління підприємством слід використовувати наступний алгоритм.

1. Вивчення структур управління підприємством. Виділяємо структурні складові управління виробничим процесом.

2. Визначення інформаційних потреб кожного структурного підрозділу управління відповідно до покладених на них завдань та функцій.

Наступним кроком є вивчення рівня обліково-аналітичного забезпечення управління підприємства за наступним алгоритмом.

1. Визначаємо структурну одиницю, яка досліджується.

2. Визначаємо функції та функції, які виконуються стосовно даного структурного підрозділу виробничого процесу.

3. Визначаємо інформацію, необхідну структурному компоненту для виконання завдань і функцій за змістом (отриману за допомогою алгоритму визначення інформаційних потреб).

4. Визначаємо фактичне надходження інформації за змістом до кожної структурної одиниці управління, відповідно до функцій та завдань, які покладено на останню.

5. Визначаємо джерела структури даних. Визначаємо джерела інформації, які дійсно потрібні користувачам і якими потрібно керувати. Серед виявлених джерел наводимо інформацію, створену обліково-аналітичною системою підприємства.

6. Будуємо матрицю для визначення рівня обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

Основними завданнями для обліково-аналітичної системи підприємства на рисунку 3.2.

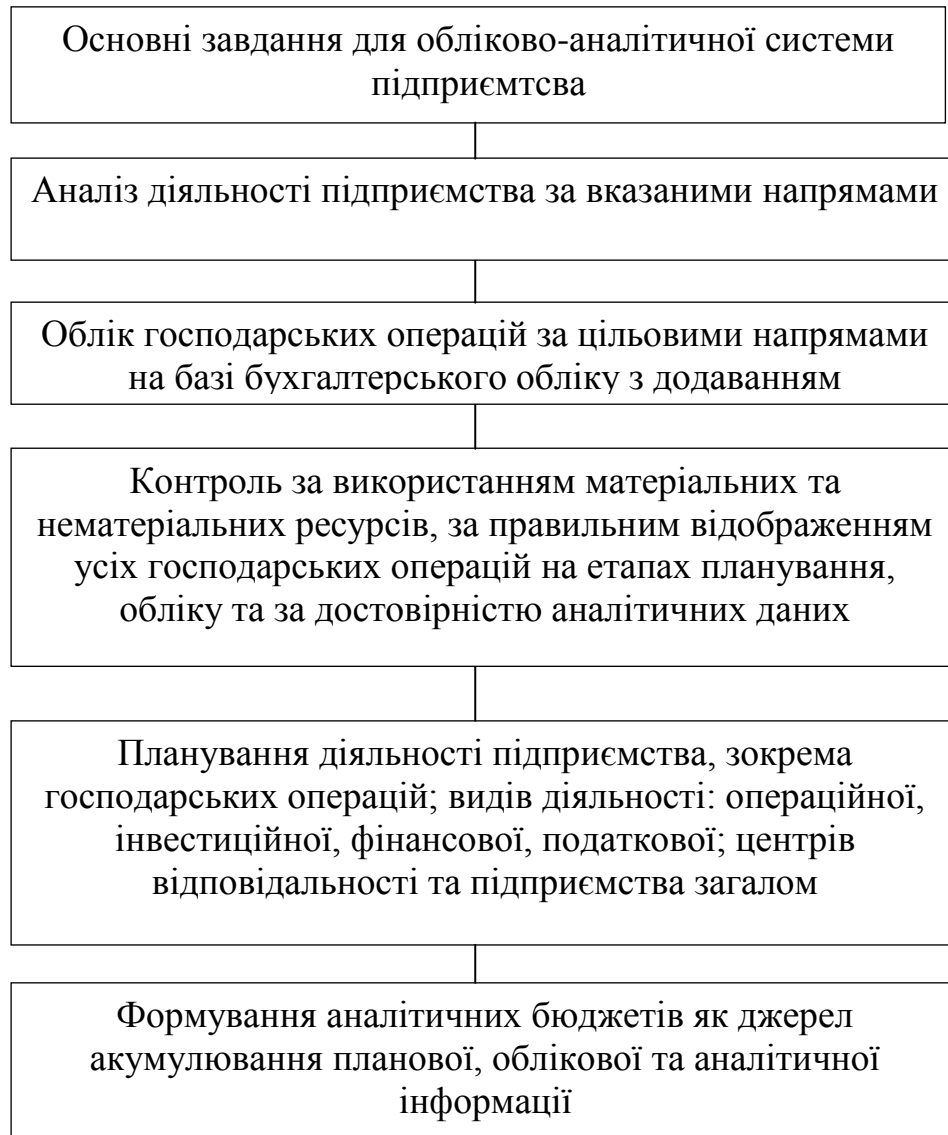

Рисунок 3.2 - Основні завдання для обліково-аналітичної системи підприємства

Однією з основних функцій системи обліково-аналітичного забезпечення як невід'ємної частини фінансового забезпечення галузі є об'єднання обліково-аналітичних операцій в один процес, операційний мікроаналіз, забезпечення безперервності процесу та його застосування, результати для генерації даних, основа для прийняття управлінських рішень.

У процесі стратегічного управління грошовий потік компанії необхідно максимізувати багато інформації про надходжень і витрат грошових коштів, їх еквівалентів розподілених у часі.

Через дисбаланс грошових потоків у деяких видах (фінансова та інвестиційна діяльність) тимчасова нестача грошей, що негативно позначається на рівні платоспроможності підприємства. Таким чином, у процесі управління грошовими потоками підприємства повинні забезпечувати достатню ліквідність протягом тривалого періоду. Тому основна мета управління грошовими потоками забезпечення фінансової збалансованості будь-якої господарської організації збалансування обсягу доходу в процесі своєї діяльності та розвитку і витрачання грошей, а також синхронізація з часом. Це важливо надавати повний комплекс послуг, відповідальних за підприємством інформації для всебічного аналізу, планування та контролю грошових потоків.

У процесі отримання та використання грошей та їх еквівалентів створює обліково-аналітичну інформацію у формах підприємства та у валютах розрахунків, центри фінансової відповідальності тощо.

Вся інформація отримана з джерел доходу працює на системі зовнішнього рівня (формується поза підприємством) і внутрішні (виготовлені в середині підприємства). Зовнішня інформація для потреб стратегічного управління грошовими потоками включають:

- нормативне забезпечення: Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Податковий, Господарський та Цивільний кодекс України, Закони України -Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», тощо;

- ділові традиції: діючі податки та збори і режими пільгового оподаткування ,прийняті правила здійснення розрахунків, регламентована в країні системи обліку та звітності, тощо;

- дані про ринкову ситуацію: рівень інфляції, потенціал та місткість ринку, еластичність пропозиції та попиту, рівень платоспроможності споживачів, споживчі запити та вимоги до якості, , рівень конкуренції, тощо.

Внутрішня інформація для потреб стратегічного управління грошовими потоками включає:

– нормативна база: Статут, Накази керівництва, банківського розрахунково-касового обслуговування, відкриття банківських рахунків, Робочий план рахунків, Положення про облікову політику підприємства, договори купівлі-продажу, надання послуг, тощо;

– виробничі дані: обсяг витрат, технологічна потужність, обсяги продажу, широта та глибина асортименту, собівартість та механізм ціноутворення, тощо;

– кадрова інформація: система матеріального стимулювання та соціального захисту, штат працівників;

– дані про ринкову активність: кількість стратегічних конкурентів, рівень конкурентоспроможності продукції, кількість покупців, сегментування споживачів, моніторинг попиту та запитів споживачів, ступінь сутності на ринку, кількість потенційних покупців, тощо.

Внутрішні джерела інформації для потреб управління грошовими потоками включають: ведення переговорів, включаючи системи управління промисловими записами відомості з реєстрів ведення підприємств та фінансового обліку; звітність внутрішня управлінська, статистична, Фінансова.

Процес створення обліково-аналітичного забезпечення, що охоплює рух грошових коштів складаються з таких етапів:

I етап: збір і систематизація обсягів діяльності, даних про рух грошових коштів тощо. На цьому етапі збираються всі оперативні дані підприємства. В результаті отримуємо інформацію про рух грошових коштів від операційної діяльності, інвестиційної, фінансової та надзвичайній ситуації.

II етап: складання звітності про рух грошових коштів. Щорічне видання звіту про рух грошових коштів внутрішнім і зовнішнім користувача щоб отримати інформацію про оцінку зовнішніх промислових рішень визначити вплив фінансових та інвестиційних угод та його фінансову незалежність і фінансовий стан підприємства та ін.

III етап: аналіз інформації про рух грошових коштів. Дозволяє інтерпретувати інформацію для прийняття конкретних управлінських рішень.

IV етап: обґрунтування та оцінка фінансової політики, прогнозування діяльності підприємства. Цей етап призначений для тактики та розвитку стратегічних управлінських рішень.

3.2 Організація обліку надходження і витрачання грошових коштів підприємства

Поняття «організація» відповідає спрощеній і існуючій системі бухгалтерського обліку. Організація прагне досягти і зберегти певну позицію загалом, підтримання порядку та якості елементів системи.

Організація бухгалтерського обліку – це система впорядкованих дій зі створення системи бухгалтерського обліку, що складається з підготовки до аудиту базове середовище реєстрів та облікової інформації, облікова політика підприємства, організація облікового процесу.

В загалі організація бухгалтерського обліку на підприємстві залежить від ряду критеріїв, які показано на рисунку 3.3.

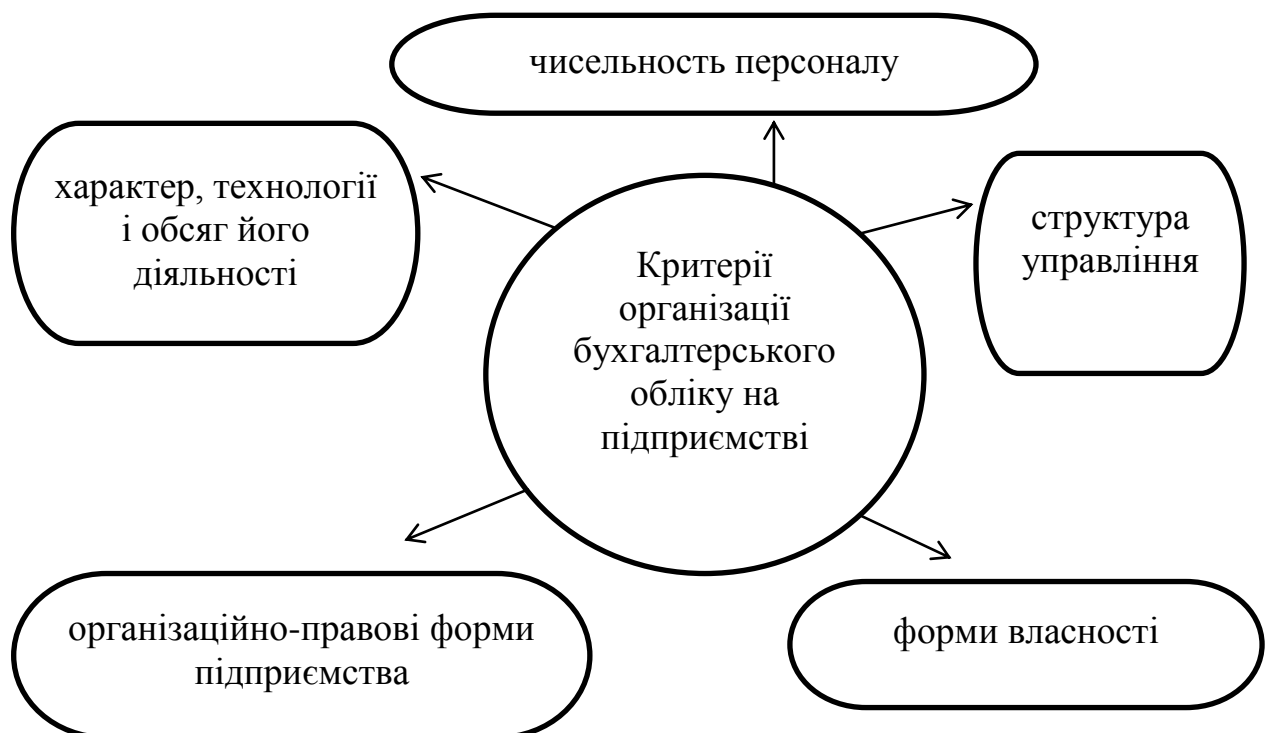

Рисунок 3.3 – Критерії організації бухгалтерського обліку на підприємстві

ПП «Охорона плюс» для обліку грошових коштів застосовує програму 1С: Бухгалтерія, яка базується на ряді принципів, щодозволяють об'єднати оперативність обліку і повноту відображення інформації.

Для відображення будь-якої події, пов'язаної із рухом грошових коштів на поточному рахунку використовується Платіжне доручення вхідне (+ ГК) та вихідне (- ГК), а також Платіжні ордери на надходження та списання грошових коштів.

Операція, пов'язана із рухом грошових коштів може мати два послідовних стани, в яких фіксується:

- спочатку наміри здійснити рух грошових коштів – формується відповідний документ, який зберігається і проводиться;
- потім підтверджується факт здійснення заявленого наміру – вказується точна дата проведення операції у спеціальному полі [59].

Одним із самих важливих параметрів функціонування всієї інформаційної системи є зазначення основної чи базової валюти ведення обліку. Оскільки саме в цій валюті і буде вестися облік по рахунках, а також будуть сформовані звіти. Для обліку в іншій валюті використовуються рахунки, які в плані обліку мають ознаку Валютний. Операції на цих рахунках відображаються у відповідній іноземній валюті та національній валюті шляхом перерахунку іноземної валюти за курсом НБУ на дату здійснення операції в національну валюту. Неспівпадання валютних курсів на дату зарахування або списання коштів та на дату відвантаження продукції або одержання цінностей призводить до виникнення курсових різниць (рисунок 3.4).

Кореспонденції з такими рахунками зберігають інформацію про суму проведення і в іноземній валюті, і в базовій валюті, розрахованій по курсу НБУ на дату проведення, у відповідності до П(С)БО №21. Курс валют береться із відповідного реєстра відомостей, який може бути заповнений як автоматично (завантаженням через обробку із Інтернету), так і вручну. Причому якщо курс не змінюється – то немає необхідності вводити його кожен день, система візьме найближче до операції попереднє значення [32].

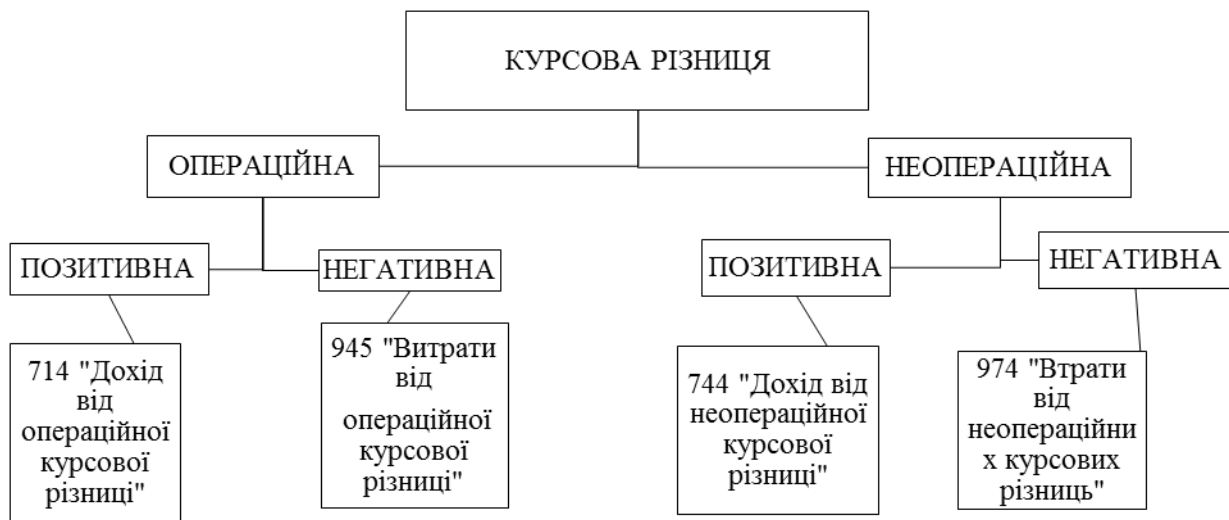

Рисунок 3.4 – Класифікація курсових різниць

Для організації аналітичного обліку руху грошових коштів ПП «Охорона плюс» використовує довідник «Статті руху грошових коштів», цей довідник заповнюється виходячи із потреб підприємства. Ці статті руху вибираються користувачем в платіжних документах вручну і подальшому дозволяють проводити додатковий аналіз надходжень і витрат.

Операції надходження грошових коштів: оплата від покупця, повернення грошових коштів постачальникам, розрахунки за кредитами і позиками із контрагентами, придбання/ продаж валюти тощо.

Надходження від ФСС – відображає надходження від Фонду соціального страхування для виплати лікарняних.

Більша частина руху по розрахунковому рахунку відображається за допомогою документів «Платіжне доручення вхідне/вихідне», для всіх інших випадків (акредитив, вимога) в інформаційній системі існують додаткові документи «Платіжний ордер списання/надходження грошових засобів». У загальному вигляді відображення операцій по розрахунковому рахунку аналогічне тим операціям, які проходять по касі, за невеликим виключенням, пов'язаним з роздрібною торгівлею та підзвітними особами [24].

Проблеми обліку безготівкових розрахунків є досить важливим питанням, тому що від достовірності та оперативності їх обліку залежить фінансова діяльність та звітність товариства.

Синтетичний облік безготівкових розрахунків організовується на рахунку 31 «Рахунки в банках» до якого відкриті субрахунки (рис.3.5):

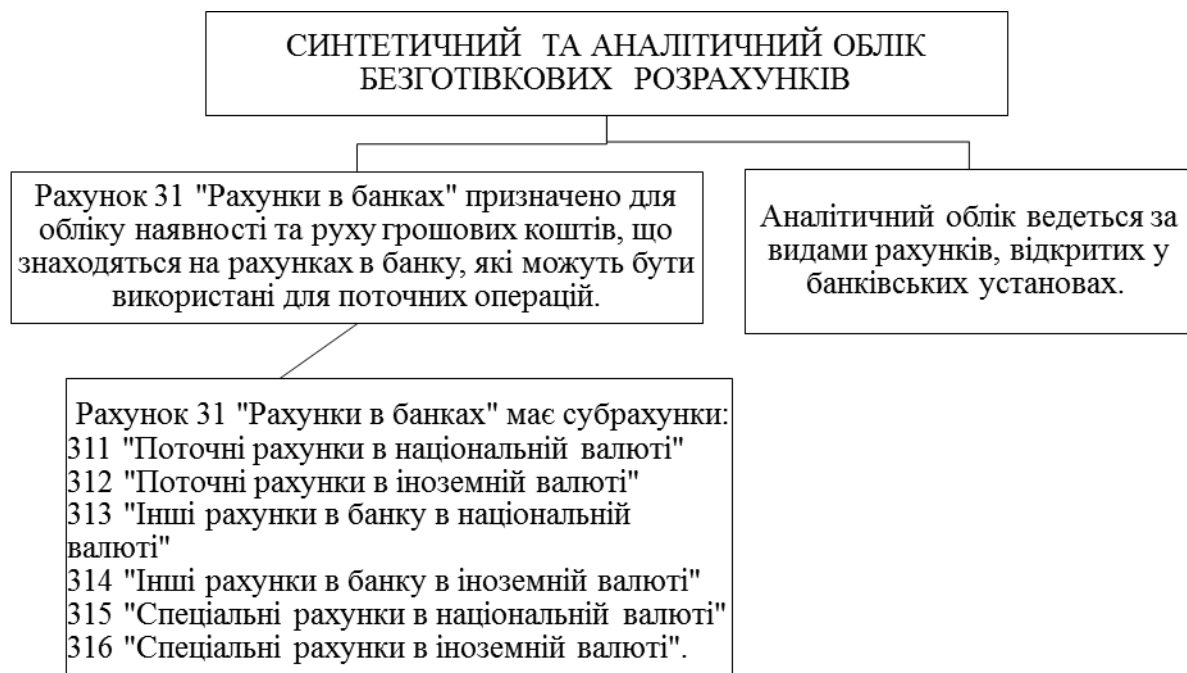

Рисунок 3.5 - Синтетичний та аналітичний облік безготівкових розрахунків

Основні бухгалтерські проведення по субрахунку 311 представлені в таблиці 3.1 [65].

Таблиця 3.1

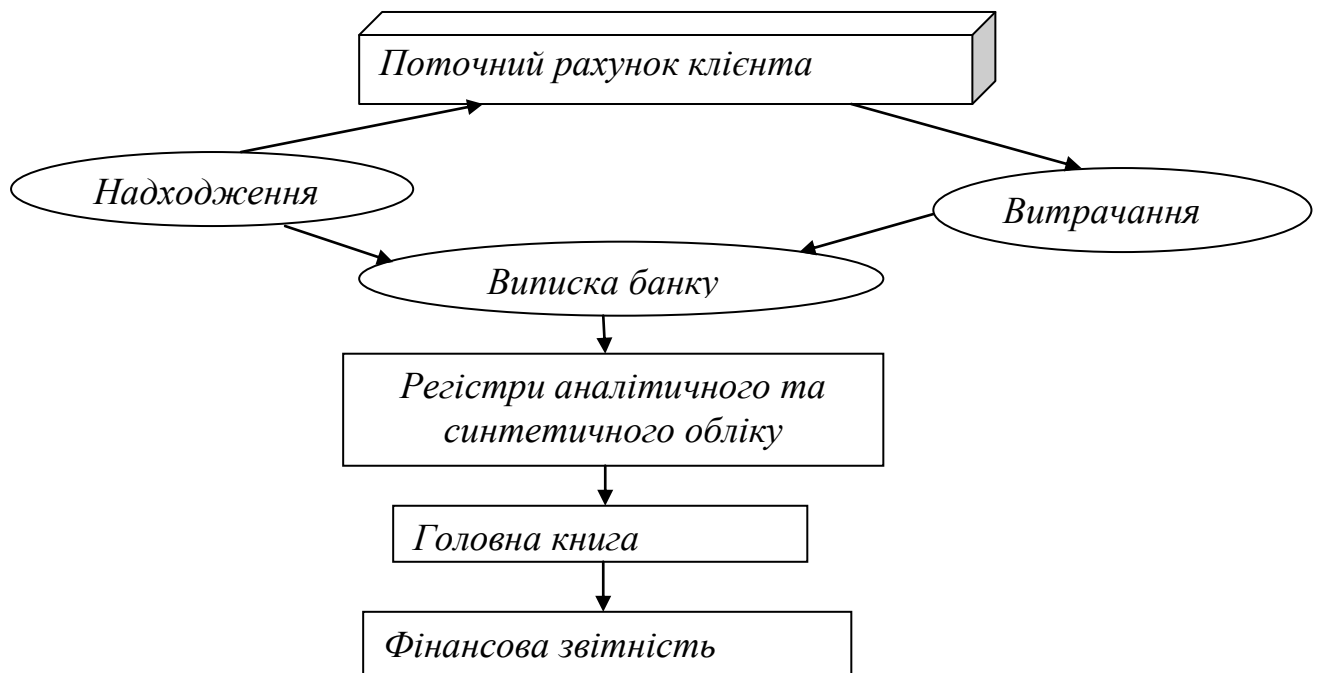
Кореспонденція рахунків з обліку грошових коштів на рахунках банку

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	2	3	4
1	До каси з поточного рахунку отримано кошти	301	311
2	Передано готівку для зарахування на поточний рахунок	311	301
3	Зараховано внески засновників до статутного капіталу підприємства	311	46
4	Зараховано кошти від покупців та замовників	311	361
5	Зараховано кошти в погашення заборгованості з відшкодування збитків	311	375
6	Зараховано отримані аванси	311	681
7	Зараховано кошти від різних дебіторів	311	377

1	2	3	4
8	Помилково зараховано банком суму	311	374
9	Зараховано короткостроковий кредит банку	311	601
10	Зараховано довгостроковий кредит банку	311	501
11	Перераховано суми на погашення заборгованості постачальнику	631	311
12	Перераховано в бюджет податки і платежі	64	311
13	Перераховано дивіденди власникам акцій	671	311
14	Погашено довгострокову позику банку	501	311
15	Погашено короткострокову позику банку	601	311

У Балансі грошові кошти та їх еквіваленти відображаються у складі оборотних активів у статті «Грошові кошти та їх еквіваленти». Загальну схему обліку коштів на поточному рахунку відображено на рисунку 2.6.

Виписка банку є підставою для записів у бухгалтерських регістрах за рахунком 31 «Рахунки в банках» і є аналітичним обліком за рахунком 31. При цьому синтетичний облік грошових коштів на рахунках банку ведеться у Журналі1.

Рисунк 2.6 – Узагальнююча схема обліку коштів на поточному рахунку

ПП «Агробудсервіс - 2000» відкриті рахунки в банку тільки в національній валюті. Тому при обліку грошових коштів використовувався 311 субрахунок.

При проведенні кожного документа завжди контролюється залишок грошових коштів – завдяки окремому обліку кожного факту руху, цей контроль носить інформативний характер і не забороняє проведення операцій.

Основним довідником, задіяним в обліку руху безготівкових засобів, є довідник «Банківські рахунки». Цей довідник зберігає інформацію про розрахункові рахунки всіх контрагентів та організації, описані в інформаційній базі. Елементи цього довідника використовуються для ведення аналітичного обліку по рахунку 31.

Для заповнення кожного елемента цього довідника використовується довідник «Банки», який містить перелік тих банків, в яких відкрито рахунки нашої організації та контрагентів.

Операції надходження грошових коштів: оплата від покупця, повернення грошових коштів постачальникам, розрахунки за кредитами і позиками із контрагентами, придбання/ продаж валюти тощо.

Оплата від покупця – надходження грошових коштів від покупця, кореспондуючий рахунок – 36, 681,377; вид договору – «З покупцем», «З комісіонером», «З комітентом». Так само, як і в касових документах допускається розбивка на платежі за різними договорами.

Повернення грошових коштів постачальником – повернення надлишково перерахованих грошових коштів, кореспондуючий рахунок – 63, 685, 371; вид договору – «З постачальником», «З комісіонером», «З комітентом».

Розрахунки по кредитах і позиках – розрахунки із контрагентами по договорам «Інші» за грошовими операціями.

Інші розрахунки із контрагентами – розрахунки з контрагентами в рамках договору «Інші».

Придбання/продаж валюти – реєстрація факту надходження грошових коштів у національній валюті за підсумками продажу іноземної валюти або навпаки; рахунок 333, 334 за видами валюти.

Види операцій по витрачання грошових коштів із розрахункового рахунку: оплата постачальнику, повернення грошових коштів покупцю, нарахування

податків/ зборів по заробітній платі, розрахунки за кредитами та позиками із контрагентами, продаж/ придбання валюти та ін.

Оплата постачальнику – відображення оплати постачальнику, кореспондуючий рахунок – 63, 685, 371; вид договору – «З постачальником», «З комісіонером», «З комітентом».

Перерахунок податку – перерахування податків у бюджет або зборів у фонди, до одного і того ж рахунку можна зазначити декілька видів податків, кореспондуючий рахунок – 641, 65 та інші.

Повернення грошових коштів покупцю – кореспондуючий рахунок – 36, 681, 377; вид договору – «З покупцем», «З комісіонером», «З комітентом».

Розрахунки за кредитами і позиками – розрахунки із контрагентами за договорами «Інші» за грошовими операціями.

Інші розрахунки із контрагентами – розрахунки в рамках договорів виду «Інші».

Переведення грошових коштів на інший рахунок організації – внутрішнє переміщення грошових коштів з одного розрахункового рахунку на інший, в рамках одного дня, кореспондуючий рахунок 31.

На основі заявки можна ввести «Платіжне доручення» на списання грошових коштів та інший спеціалізований документ «Придбання/продаж валюти», який відображає саму операцію переведення грошових коштів із однієї валюти в іншу. Документ забезпечує конвертацію валют, відображає факти сплати комісійних та облік курсових різниць.

Після проведення документ сформує проводки щодо зарахування грошових коштів на транзитний рахунок 333. Після введення документа «Платіжне доручення вихідне» на підставі «Заявки на покупку-продаж валюти» суму, сформовану в Заявці, автоматично буде підставлено в поле «Сума» платіжного доручення [59].

Процедура продажу валюти абсолютно ідентична процедурі придбання – здійснюється тими ж документами, але із другим видом операцій. При цьому основна відмінність в платіжних дорученнях на етапі 2 формується валютне доручення по списанню засобів в іноземній валюті, а на етапі 4 формується

гривневе доручення по зарахуванню грошових засобів у національній валюті, отриманих у результаті продажу.

3.3. Методичні засади та порядок проведення аудиту звіту про рух грошових коштів. Оформлення результатів аудиту

Завдяки своїй формі та характеру звіту про рух грошових коштів достатньо читання та вхід можуть бути прочитані адміністратором і зовнішніми користувачами фінансовим звітом. Цей звіт є доповненням до балансу та звіту про фінансовий стан надає еквівалент між грошовим потоком і часом фінансової звітності. Проте досвід показав, що підготовка та складання звіту про рух грошових коштів викликає ряд питань.

Перш ніж почати, потрібно проаналізувати форму та алгоритм заповнення цієї форми роблячи звіт, спочатку знаходимо суть такого звіту.

Зокрема, звіт про рух грошових коштів повинен містити наступне:

- рух грошових коштів та їх еквіваленти між датами балансу;
- вплив результатів фінансової діяльності галузі на звітний період його грошовий потік.

Фактично у звіті наводиться інформація про грошові потоки та їх еквіваленти. Нижче грошовий потік визначається як грошові кошти в усіх валютах у касі і в поточних рахунках. Еквіваленти коштів - це те, що насправді не має грошової форми, однак можемо легко і швидко заробити гроші з мінімальними втратами його вартість (незначний або мінімальний ризик втратити свою цінність).

Усі безготівкові операції не включаються до звіту про рух грошових коштів. Крім того, цей звіт не дозволяє аналізувати внутрішні зміни в структурі самих коштів та їх еквіваленти.

Звіт про грошові кошти містить інформацію про надходження і вибуття грошових коштів за результатами операцій, інвестицій та фінансової діяльності підприємства. Визначення теми, форми цього звіту та загальні вимоги до

розкриття 30 його статей передбачено Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [71]. Норми НП(С)БО 1 стосуються Звітів про рух грошових коштів підприємств і організацій усіх форм власності, крім банків і бюджетних установ.

Звіт про рух грошових коштів включає кілька фінансових звітів Стаття 4 ст. 14. Законом України [30] є відповідальність акціонерного товариства публікуватися разом після 30 квітня наступного року за звітний період розмістивши відгук на своєму веб-сайті у журналах чи неперіодичних виданнях. Доступ до таких сайтів і сайтів безкоштовний цілодобово.

Форма Звіту про рух грошових коштів передбачає розділи: I — «Рух коштів у результаті операційної діяльності»; II – «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності», III – «Рух коштів у результаті фінансової діяльності» та узагальнюючий розділ «Зміна величини грошових коштів за звітний період».

Дані про рух грошових коштів у ф. № 3 передбачено відображати «За звітний період» та «За попередній період» у розрізі «Надходження» (графа 3) і «Видаток» (графа 4).

Для складання звіту про грошові кошти необхідна така інформація:

- баланс за звітний і попередній рік;
- звіт про прибутки і збитки за поточний рік;
- додаткова інформація (з Головної книги) про деякі операції, що включають виплату і надходження грошових коштів.

Міжнародні стандарти визначають мету звіту про рух грошових коштів та необхідність включення їх у звіт компанії [53].

Сьогодні на українських підприємства допускаються також прямі та непрямі методи розрахунку грошових коштів від операційної діяльності.

Тому в пункті 9 частини II «склад і елементи фінансової звітності» [71]: «При складанні фінансової звітності підприємства та консолідовані фінансові звіти можуть складатися незалежно 31 вибираємо прямий або непрямий метод використовуючи відповідну форму звіту». Метод складання звіту визначає його форму. Звітні звіти затверджуються НП (С) БО 1» [71].

Інвестиційна діяльність включає придбання та продаж необоротних активів та поточні фінансові інвестиції, які не містять еквівалентів грошових коштів (п. 3 розділу I НП(С)БО 1).

Потоки грошових коштів від інвестиційної діяльності включають наступне:

- оплата основних засобів, нематеріальних активів, постачальників іншим особам дохід від реалізації таких нематеріальних активів, а також активів;
- розподіл пайового обладнання, гроші на купівлю акцій виручка від реалізації таких товарів в інших галузях інвестиції;
- видача позик та їх отримання не від фінансових установ тощо.

Класифікація конкретних операцій, пов'язаних з рухом коштів, ідентифікаційна група визначається ознаками першої економіки кожен з них є діяльністю кожного підприємства.

Реально можна надати інформацію про три види діяльності в останній частині звіту визначити загальну суму змін у складі коштів.

Важливо пам'ятати про значення рядків 3405 і 3415 у звіті про рух грошових коштів. Гроші повинні відповідати значенням у рядку 1165, щоб відкрити та закрити баланс Рік відповідно [34].

Не забудьте подати звіт про рух грошових коштів річна фінансова звітність, видана господарськими організаціями декларація про доходи до територіального органу Міндоходів (п. 46.2 ПКУ). Все у цьому випадку пакет звітів також можна надіслати в електронному вигляді також слід звернути увагу на отримання першої та другої квитанції.

Використовуйте простий метод, щоб виявити чисту зміну грошей оскільки основи надходження грошей послідовно викладені, а різниця між ними формує їх рух чистих грошей від операції (рядок 3195), інвестиції (3295 рядків) та фінансова діяльність (3395 рядків).

Він заснований на методі прямого звіту про рух грошових коштів безпосереднє використання бухгалтерської інформації дебетова або кредитова операція(рахунки 30 «Каса» і 31 «Рахунки в банках») у кореспонденції з рахунками протягом звітного періоду операції, активи або зобов'язання. Все показано в таблиці 3.2.

Порядок складання звіту про рух грошових коштів за прямим методом на основі даних бухгалтерського обліку

Стаття	Код рядка	Дані із реєстрів бухгалтерського обліку
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності	3000	Д-т 30, 31 К-т 70, 713
Надходження від:		
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		
Повернення податків і зборів	3005	Д-т 31 К-т 641, 642
у тому числі податку на додану вартість	3006	Д-т 31 К-т 641/ПДВ
Цільового фінансування	3010	Д-т 30, 31 К-т 48
Інші надходження	3095	Д-т 30, 31 К-т 71
Витрачання на оплату:	3100	(Д-т 631 К-т 30, 31)
Товарів (робіт, послуг)		
Праці	3105	(Д-т 661, 663 К-т 30, 31)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(Д-т 65 К-т 31)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(Д-т 642 К-т 31)
Інші витрачання	3190	(Д-т 37, 39, 662, 68, 90-94 К-т 31)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	Рядок 3000 + рядок 3005 + рядок 3010 + рядок 3095 — рядок 3100 — рядок 3105 — рядок 3110 — рядок 3115 — рядок 3190
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3200	Д-т 30, 31 К-т 741
Надходження від реалізації:		
фінансових інвестицій	3200	Д-т 30, 31 К-т 741
необоротних активів	3205	Д-т 30, 31 К-т 712*
Надходження від отриманих:		
відсотків	3215	Д-т 31 К-т 732
дивідендів	3220	Д-т 31 К-т 731

Надходження від деривативів	3225	Д-т 31 К-т 379
Інші надходження	3250	Д-т 31 К-т 72, 733
Витрачання на придбання:	3255	(Д-т 971 К-т 30, 31)
фінансових інвестицій		
необоротних активів	3260	(Д-т 631, 685, 684 в частині відсотків, що капіталізуються, Кт 30, 31 в частині, що потім йде в Д-т 15)
Виплати за деривативами	3270	(Д-т 379 К-т 31)
Інші платежі	3290	(Д-т 977 К-т 30, 31)
Чистий рух коштів від		Рядок 3200 + рядок 3205 + рядок 3215 + рядок 3220 + рядок
інвестиційної діяльності	3295	3225 + рядок 3250 — рядок 3255 — рядок 3260 — рядок 3270 — рядок 3290
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності	3300	Д-т 30, 31 К-т 46
Надходження від:		
Власного капіталу		
Отримання позик	3305	Д-т 30, 31 К-т 60, 50
Інші надходження	3340	Д-т 30, 31 К-т 37, 68, 731
Витрачання на:	3345	(Д-т 45 К-т 30,31)
Викуп власних акцій		
Погашення позик	3350	(Д-т 50, 60, 61 К-т 30, 31)
Сплату дивідендів	3355	(Д-т 671 К-т 30, 31)
Інші платежі	3390	(Д-т 672, 685 К-т 30, 31)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	Рядок 3300 + рядок 3305 + рядок 3340 — рядок 3345 — рядок 3350 — рядок 3355 — рядок 3390
Чистий рух грошових	3400	Рядок 3195 + рядок 3295 + рядок 3395
Залишок коштів на початок року	3405	Д-т 30, 31 на 01.01.
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	Д-т 714, 744 К-т 302, 312 Д-т 302, 312 К-т 945, 974
Залишок коштів на кінець року	3415	Д-т 30, 31 на 31.12.

Приймаючи рішення про продаж необоротних активів, бухгалтер переводить їх до складу оборотних активів із відповідним відображенням доходів від такої реалізації за К-т 712 (доходи операційної діяльності). Проте логіка та структура звіту про рух грошових коштів відносить такі надходження до складу інвестиційної діяльності.

Назва звіту – «за непрямим методом», але безпосередньо метод у звіті визначає лише частину, пов'язану з транзакцією діяльністю. Рух грошових коштів від інвестицій та у формі цього звітності показники руху коштів діяльність визначається просто: все відображається окремо потім квитанції вираховуються з витрат та інших платежів.

Це можна сказати, що частина грошового потоку є результатом дві форми інвестиційної та фінансової діяльності (прямий та непрямий спосіб) те саме (рядки 3200 - 3395). Загальні показники (рядки 3400 - 3415) у формах звітності за прямим та непрямим методами також обчислюються однаково [34].

Пояснимо найважливіші аспекти супутньої оперативної діяльності пов'язані з непрямим методом. Індикатор рядка «Прибуток (збиток) від нормальної діяльності до оподаткування» (3500 кодів рядків) переносять з рядка 2190 звіту про фінансовий стан (сукупний дохід). Аналіз статті «Коригування на амортизацію необоротних активів» (код рядка 3505) дає уявлення про точність впливу на прибуток амортизації необоротних активів, активи, накопичені за звітний період.

Наростаюча амортизація необоротних активів розраховуються як алгебраїчний розмір усіх кредитних операцій підрахунки субрахунка 13 «Знос (амортизація) необоротних активів». Розраховано загальна сума амортизації за звітний період призводить до безготівкового збільшення, витрати залишаються в організації, тому відображаються в графі 3 «Надходження» звіту про рух грошових коштів.

Метою аудиту Звіту про рух грошових коштів є визначення його достовірності, Звіт про свій баланс і фінансові результати. Це все показано на рисунку 3.4.

Рисунок 3.4 - Мета аудиту Звіту про рух грошових коштів

Методика розрахунку грошового потоку вивчена недостатньо дослідженою. Це, в першу чергу, залежить від поглядів кожного практикуючого маємо намір використовувати завдання по-різному для їх вирішення методів, прийомів та способів обліку фінансової звітності. Таким чином, відкриті вимоги використання деяких процедур в аудиті є відсутні [65].

Термін метод відноситься до набору спеціально використовуваних процедур когнітивні методи, що передбачають використання різноманітних способів і прийомів контроль. Облік руху грошових коштів визначається бухгалтерським обліком звітної форми.

Під методом аудиту слід розуміти можливість застосування до кожного експерта у цьому випадку задокументуйте дослідницькі процедури, методи, прийоми, документи та господарські операції розроблені наукою. Методологію визначено інструменти необхідні для того, щоб дані оброблялися якомога швидше основою для аудиту звіту про рух грошових коштів також обґрунтованих результатів дослідження.

Питання, пов'язані з аудитом грошових потоків, вказує на те, що в процесі аудиту можна використовувати різні функції методи і прийоми перевірки: спостереження, обстеження, анкетування, опитування, порівняння, перевірка, вибірка документів, аналіз, узагальнення. Правильно визначені та обрані стратегії та методи є ефективними, комплексна методологія аудиту.

Завершальним етапом процесу державного аудиту є узагальнення та реалізація його результатів. За результатами державного аудиту державні аудитори готують аудиторський звіт - письмовий документ, що відображає обсяг та результати аудиту ефективності бюджетних програм.

Брати участь у перевірці заходів, що входять до аудиторського звіту при перевірці ефективності виконання держбюджетної програми на регіональному рівні.

Аудиторський звіт також складається на результативність місцевих бюджетних програм за результатами аудиту.

За результатами аудиту діяльності одержувачі бюджетних коштів видають довідку про участь у аудиті ефективності, копія якої залишається у одержувача

бюджетного фонду. Рекомендується мати офіційне посвідчення одержувача бюджету замість одержувача офіційного збирача даних для проведення аудиту.

Аудиторський звіт має бути складений у будь-якій формі, за винятком можливості отримання інформації з авторитетних джерел, матеріалів та аудиту надійним і достовірним способом, без можливості двох визначень або невизначеності.

Інформація в аудиторському звіті має бути чіткою та конструктивною, а рекомендації – стислими та чіткими. Кожне слово має бути точним і однорідним. Слід уникати сленгових висловів, спеціальних технічних термінів, повторів, літературних посилань. Звіт не повинен містити жодних звинувачень у неправомірній поведінці, помилках чи невідповідності.

По можливості доцільно подавати інформацію у вигляді таблиць, схем, графіків. До звіту можуть бути додані робочі матеріали, що підтверджують встановлені факти.

Звертаючись до даних бухгалтерського обліку, статистики, бухгалтерського обліку та аналітичних даних, доцільно наголосити на джерелах інформації в тексті аудиторського висновку. З метою уникнення спотворення тексту аудиторського висновку посилання на джерела інформації в тексті слід зазначати у списку, що додається до акта ревізії, номерами, що відповідають порядковому номеру використаних документів.

Стандартний звіт аудиту (інформація про участь в аудиті виконання) має таку структуру и показано на рисунку 3.5.

Резюме (контактний лист) — це короткий зміст аудиту ефективності (участі в аудиті ефективності) з описом найважливіших моментів (цілей, методів, результатів), розроблених для тих, хто не має часу на навчання, але необхідно враховувати його найважливіші аспекти.

«Вступ» може містити стислий опис обсягу програми, мети та порядку державного фінансування, результатів майбутніх коригувань та причин перевірки конкретної справи.

Розділ «Структура аудиту» описує процес фірми та поетапну роботу її аудиторів. Цей розділ має бути коротким і містити інформацію про обсяг досліджень, методи збору даних та учасників дослідження.

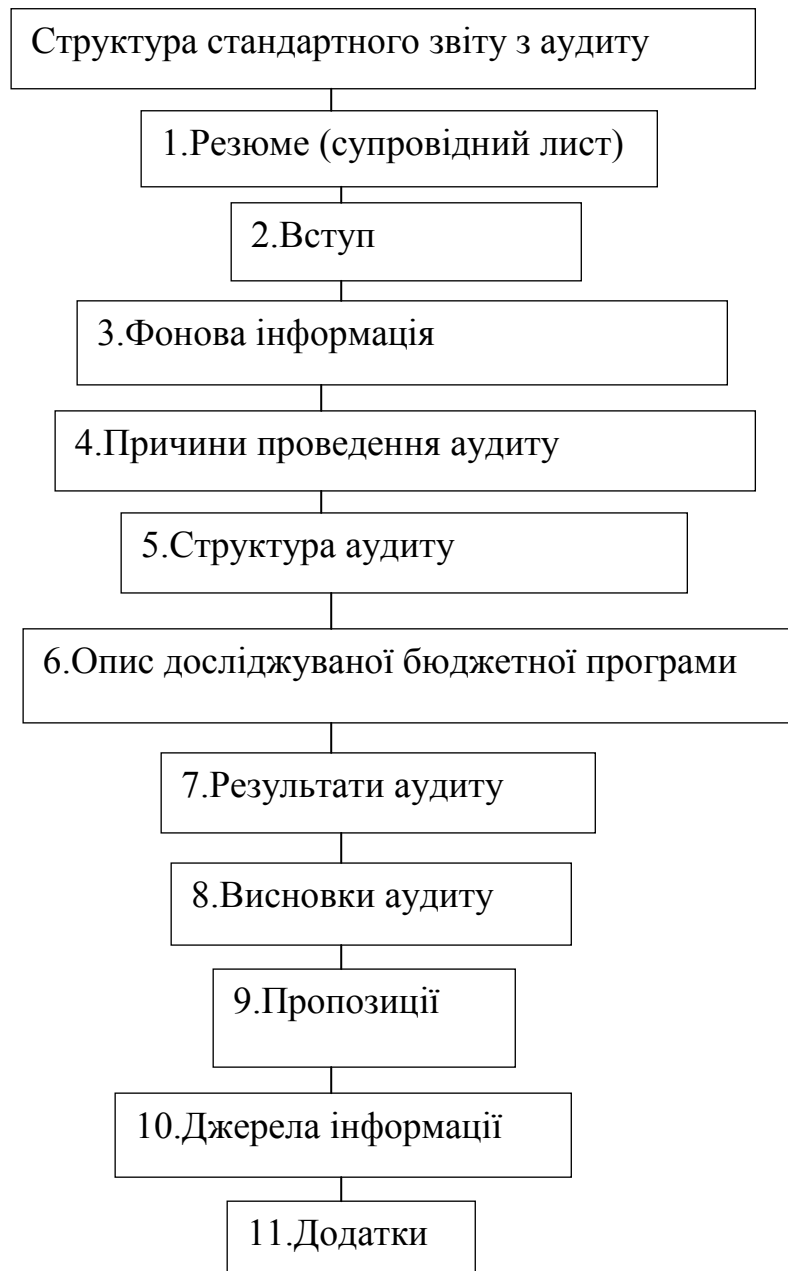

Рисунок 3.5 – Структура стандартного звіту з аудиту

У розділі «Опис об'єкта аудиту» наводиться інформація про цілі та напрями виконання бюджетної програми, учасників, заплановані та досягнуті результати. У цьому розділі оцінюється ефективність програми та питання перегляду.

У розділі «Результати» подано прогнози аудиту щодо неефективного управління державними ресурсами, що вивчаються, короткий опис процесу аудиту та результати, які підтверджують або спростовують ці припущення.

Цей розділ аудиторського звіту є найбільшим. До аудиторського висновку включаються зведені розрахунки, анкети, а при необхідності - аналітичні матеріали, що підтверджують результати аудиту. У тексті цього розділу наводиться лише загальна інформація, іноді 1-2 приклади.

У розділі «Висновки» наведено огляд аудиту ефективності, зокрема: огляд ефективності бюджетної програми, короткий опис причин неефективного використання державних ресурсів.

Розділ «Пропозиції» містить пропозиції щодо змін в управлінні державними ресурсами, а також щодо ефективності використання бюджетних коштів за результатами виконавчого аудиту. Є такі вимоги до пропозицій наведені в рисунку 3.6.

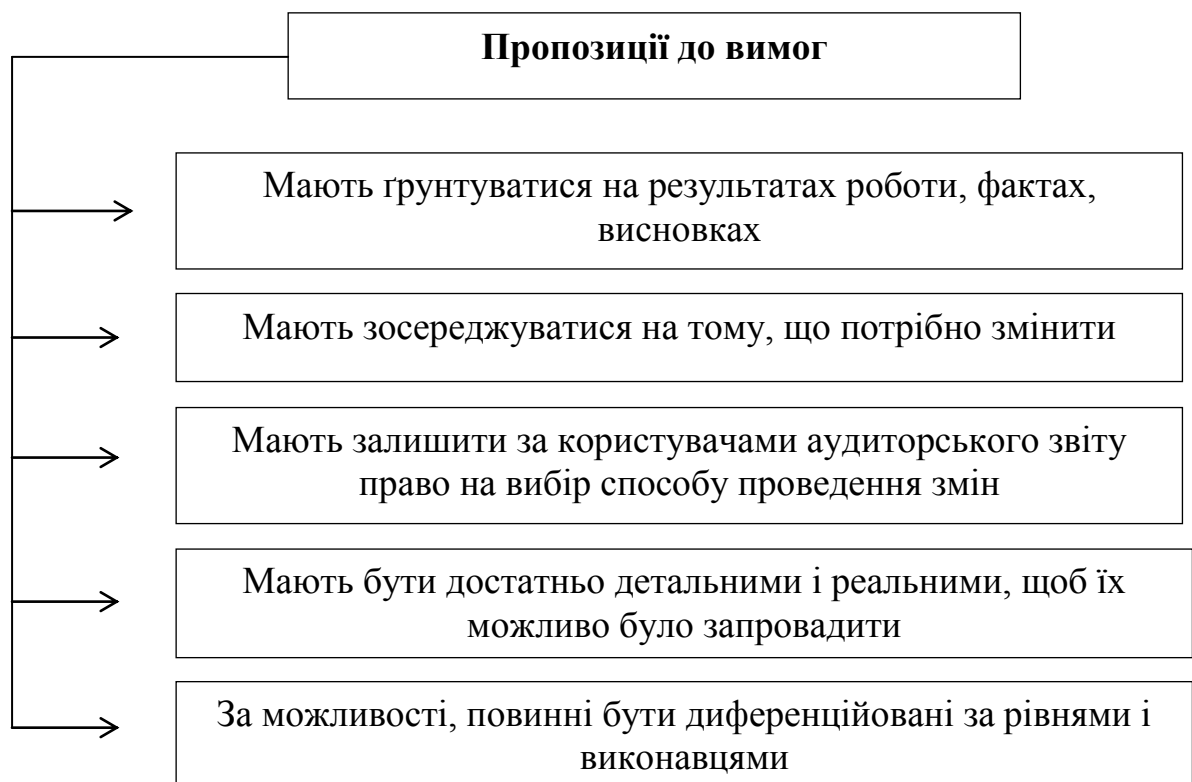

Рисунок 3.6 – Пропозиції до вимог

При підготовці пропозицій аудитори повинні передбачати їх вплив на виконання бюджетної програми.

Розділ «Джерела інформації» містить нормативні та інструктивні документи, форми аудиту та звітності, а також перелік інформаційно-аналітичних матеріалів, наданих аудиторами в аудиторському висновку.

Проект аудиторського звіту (інформація про участь в аудиті) подано на обговорення розпоряднику бюджетних коштів (керівнику). Оцінка виконання бюджетної програми може бути предметом обговорення, і в результаті мають бути враховані конструктивні зауваження. Результати складання проекту звіту (інформації) фіксувалися в протоколах.

Аудиторський звіт (інформація про участь у аудиті) може бути надісланий до Верховної Ради України, Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування. Бюджетні програми включають вищих розпорядників бюджетних коштів та зацікавлених науковців, наукових кіл, підприємств, організацій та відділів тощо.

Орган ДКРС здійснює моніторинг та контроль за виконанням рекомендацій, відображених у звіті про аудит (інформація про участь в аудиті).

Завершальним етапом процесу національного аудиту є узагальнення та впровадження його результатів. За результатами державного аудиту державний аудитор готує аудиторський висновок — письмовий документ, що визначає обсяг аудиту щодо ефективності виконання бюджетного плану.

РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ І ОПТИМІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Методика аналізу грошових потоків підприємства

Необхідність проведення аналізу грошових потоків – полягає в грошових лімітах для багатьох підприємств загрожує фінансова нестабільність втрата компенсації, а також підвищення ефективності управління грошовими потоками тощо. В основі концепції аналізу грошових потоків, що включає в себе мету, функції, матеріали, принципи, методи аналізу роботи показано на рисунку 4.1.

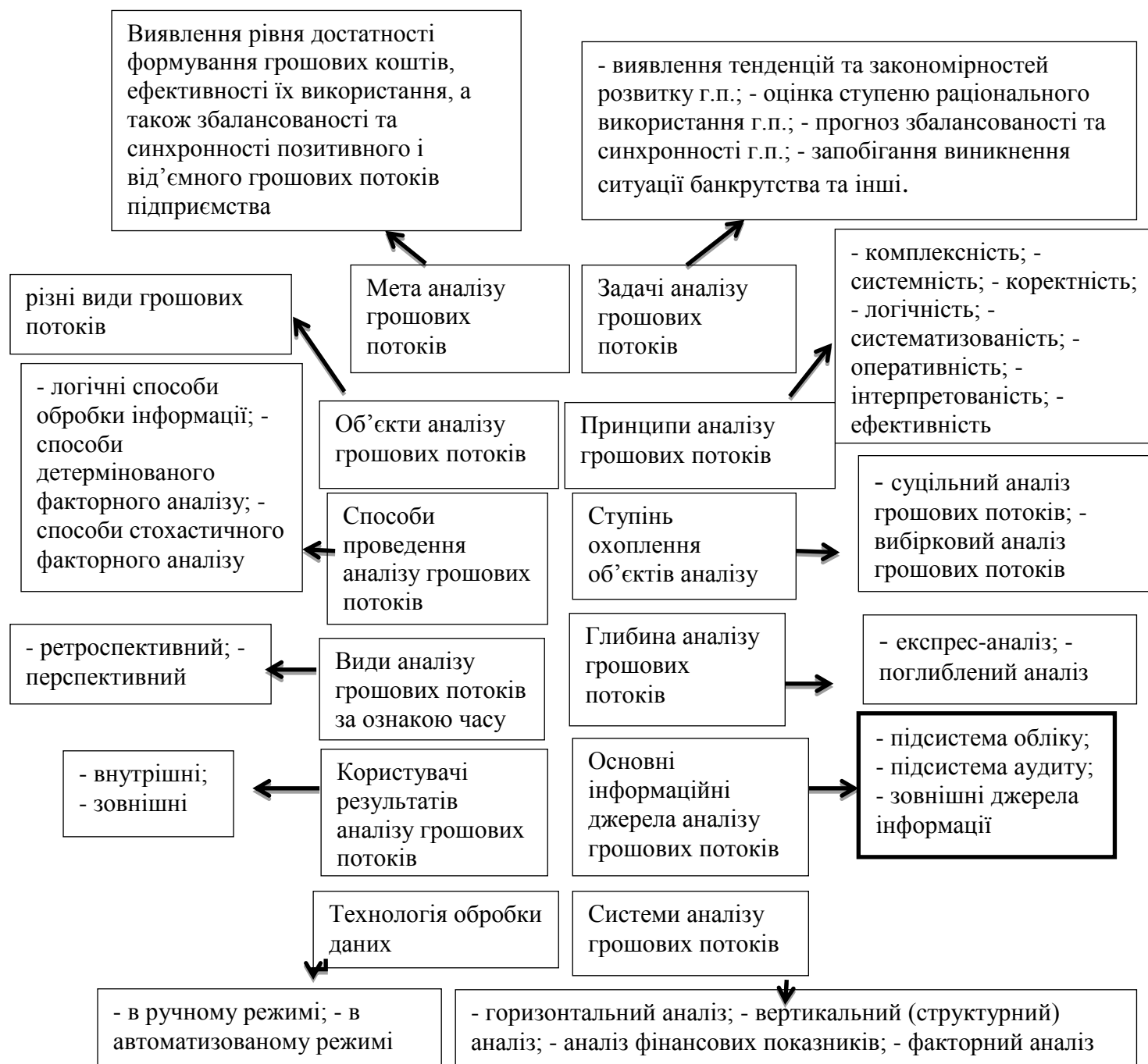

Рисунок 4.1 - Концептуальні основи аналізу грошових потоків підприємства

Основною метою аналізу грошових потоків є визначення рівня адекватності структури грошей, ефективність їх використання, а також позитивний і негативний баланс і синхронізація грошовий потік від підприємства.

На підприємстві існують різні типи матеріалів для аналізу грошових потоків, які можна класифікувати за 21 ознакою [14, с.323]

Можуть бути деякі основні принципи аналізу грошових потоків:

- чесність включає всі ключові показники комплексний аналіз грошових потоків і причинно-наслідковий аналіз відносини між ними;
- систематика — це вивчення факторів грошових потоків динамічна система, її складові бувають взаємопов'язаними і зовнішнім середовищем;
- пошук – це покроковий аналіз грошових потоків, що дозволяють поступово поглибити та узагальнити результати аналізу;
- систематизованість полягає в необхідності планування аналітичної роботи і регулярному її проведенні.

Є багато способів проаналізувати(інструменти) аналіз грошових потоків серед них:

- логічні методи обробки даних (порівняння, зв'язок і середні значення, графічне та просторове представлення даних, групування, рівноважні методи);
- способи стохастичного факторного аналізу (кореляційний аналіз).

Аналіз грошових потоків поділяється на ретроспективний і перспективний.

Ретроспективний аналіз проводиться після закінчення економіки. Це дозволяє вивчити тенденції руху грошових коштів, контроль за виконанням проектів, оцінка реальної ситуації визначає грошовий потік і нерівність.

Ретроспективний аналіз поділяються на оперативні та підсумкові. Проводиться оперативний аналіз після господарської операції або через короткі проміжки часу (змінна, день, десятиліття). Підсумковий аналіз проводиться шляхом вивчення результатів роботи за звітний період (місяць, квартал, рік).

Перспективний аналіз грошового потоку проводиться перед впровадженням господарські операції. Він необхідний для обґрунтування господарських планів і прогнозів. Перспективний аналіз поділяється на короткостроковий і

довгострокові (стратегічні). Короткостроковий включає до 1 разу на рік ,а довгостроковий більше ніж на рік.

Результати аналізу грошових потоків у внутрішніх (Керівництво, власники) та зовнішні користувачі (регулятори ,інвестори, позичальники).

Технологія обробки інформації складається з галузевого відбору пріоритет слід віддавати надмірно автоматизованим системам якість аналізу підвищує.

Допускається врахування основних економічних показників виявлення позитивних і негативних тенденцій у грошових потоках, відображає результати управління грошовими потоками та галузі в цілому наведено в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Основні показники, які використовуються при аналізі грошових потоків

Показник	Алгоритм розрахунку та умовні позначення
Ліквідність грошових потоків	
1. Коефіцієнт ліквідності грошових потоків (КЛ _{гп}), який в процесі аналізу може доповнюватися показниками абсолютної і поточної ліквідності. Цей показник характеризує здатність підприємства покривати необхідні витрати грошових коштів позитивним грошовим потоком у звітному періоді.	$КЛ_{гп} = ПГП / ВГП$ <p>КЛ_{гп} = , де ПГП – сума позитивного грошового потоку; ВГП – сума від’ємного грошового потоку</p>
Синхронність формування позитивного і від’ємного грошових потоків	
2. Коефіцієнт кореляції вхідного та вихідного грошових потоків (КК _{гп}), що характеризує синхронність позитивного і від’ємного грошових потоків у часі.	$КК_{гп} = \sum_{t=1}^n P_{n,B} \left[\frac{ПГП_t - ПГП}{\sigma_{ПГП}} \right] * \left[\frac{ВГП_t - ВГП}{\sigma_{ВГП}} \right]$ <p>де P_{n,B}- частота виникнення відхилень позитивного та від’ємного грошових потоків у досліджуваному періоді; ПГП (ВГП) - позитивний (від’ємний) грошовий потік в одному інтервалі досліджуваного періоду; ПГП (ВГП) - середній обсяг позитивного (від’ємного) грошового потоку в одному інтервалі досліджуваного періоду; σ_{пгп} (σ_{вгп}) - середньоквадратичне відхилення позитивного (від’ємного) грошового потоку в досліджуваному періоді; n – загальна кількість інтервалів</p>

Якість чистого грошового потоку	
3. Коефіцієнт якості чистого грошового потоку (Кя) визначає якість чистого грошового потоку за рахунок збільшення питомої ваги чистого прибутку, який отриманий від реалізації продукції і зниження її собівартості	$K_{\text{я}} = \frac{\text{ЧП}_{\text{рп}}}{\text{ЧГП}}$ <p>де ЧП_{рп} - обсяг чистого прибутку від реалізації продукції; ЧГП- обсяг чистого грошового потоку.</p>
Достатність чистого грошового потоку	
4. Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку (КДчгп) визначає достатність акумульованого підприємством чистого грошового потоку з позицій його потреб.	$K_{\text{Дчгп}} = \frac{\text{ЧГП}}{\text{ОБ} + \Delta\text{З}_{\text{ТМ}} + \text{Д}}$ <p>де ОБ - сума виплат основного боргу по кредитах та позиках; $\Delta\text{З}_{\text{ТМ}}$ - сума приросту запасів товарно-матеріальних цінностей в складі обігових активів; Д – сума дивідендів, що сплачуються.</p>
Рівномірність грошових потоків	
5. Середньоквадратичне відхилення грошових потоків ($\sigma_{\text{гп}}$) і коефіцієнт варіації в досліджуваному періоді часу ($\text{CV}_{\text{гп}}$) вказують на ступінь рівномірності формування грошових потоків підприємства	$\sigma_{\text{гп}} = \sqrt{\sum_{t=1}^n (\text{ГП}_t - \overline{\text{ГП}}) \times P_t};$ $\text{CV}_{\text{гп}} = \frac{\sigma_{\text{гп}}}{\overline{\text{ГП}}}$ <p>де $\sigma_{\text{гп}}$ - середньоквадратичне (стандартне) відхилення грошових потоків в досліджуваному періоді часу; ГП_t - сума грошових потоків в конкретних інтервалах t досліджуваного періоду часу; $\overline{\text{ГП}}$ - середня сума грошових потоків в одному інтервалі досліджуваного періоду часу; P_t - питома вага інтервалу t в досліджуваному періоді часу (частота виникнення відхилення); n – загальне число інтервалів в досліджуваному періоді часу</p>
Ефективність грошових потоків	
6. Коефіцієнт ефективності грошового потоку в досліджуваному періоді ($\text{КЕ}_{\text{гп}}$) визначає результативність управлінських рішень щодо грошових потоків, їх вплив на стан фінансової рівноваги.	$\text{КЕ}_{\text{гп}} = \frac{\text{ЧГП}}{\text{ВГП}}$ <p>де ЧГП- обсяг чистого грошового потоку; ВГП – сума від'ємного грошового потоку.</p>

<p>7. Коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку (КРчгп) показує частку грошових інвестицій спрямованих на заміну активів зростання виробництва.</p>	$КР_{чгп} = \frac{ЧГП - Д}{\Delta P I + \Delta \Phi I_d}$ <p>де $\Delta P I$- сума приросту реальних інвестицій; $\Delta \Phi I_d$ - сума приросту довгострокових фінансових інвестицій.</p>
--	--

Ці показники використовуються для визначення ресурсів для оптимізації галузі та планування грошових потоків підприємства.

Факторний аналіз структура чистого грошового потоку заснована на аналізі про вивчення додатного і від'ємного чистого грошового потоку грошових коштів від операцій, інвестицій та фінансової діяльності використання прямих і непрямих методів.

4.2 Аналіз і оцінка грошових потоків підприємства

Аналіз дебіторської заборгованості підприємства це можливість оцінити величину доходів, які можна отримати у вигляді штрафів, неустойок від дебіторів, які затримали оплату.

Виникнення дебіторської заборгованості є загальною ознакою економіки та господарської діяльності підприємства. Кожна компанія зацікавлена в оптимізації свого обсягу. Причина цього скорочення дебіторської заборгованості зменшить потрАналіз має спочатку вивчити динаміку доходу підприємства

У процесі аналізу потрібно вивчати перш за все динаміку дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання це все розписано в таблиці 4.2.

Аналіз динаміки дебіторської заборгованості ПП «Охорона плюс» у 2018 і 2020 роках показав, що у 2020 році дебіторська заборгованість зроста порівняно з минулим роком на 854,1 тис.грн, або на 244 %. Значне скорочення дебіторської заборгованості спостерігається у 2019 році порівняно з 2018 роком, що становить 185,4 тис.грн, або 145,4%. Якщо зіставити дебіторську заборгованість, яка

склалася у 2020 році, із дебіторською заборгованістю 2018 року, то спостерігаємо зростання цього показника на 1039,5 тис.грн, або на 354,3%.

Таблиця 4.2

Аналіз динаміки дебіторської заборгованості ПП «Охорона плюс»
за 2018-2020 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення 2020 р. до 2018 р.	Темп зростання, 2020 р. до 2018 р. %
	2018	2019	2020		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги:	145,5	236,3	341,0	195,5	234,4
чиста реалізаційна вартість	145,5	236,3	341,0	195,5	234,4
первісна вартість	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	263,2	357,5	1107,2	844	420,7
Усього дебіторська заборгованість	408,7	594,1	1448,2	1039,5	354,3

Деякі перевищення кредиторско заборгованості та дебіторська заборгованість матимуть позитивний вплив фінансовий стан підприємства. При цьому підприємство має сплачувати свої борги, незалежно від стану заборгованості. Аналітики кажуть, що коли кредиторська заборгованість перевищує дебіторську, підприємство раціонально використовує гроші, тобто тимчасово залучена в обіг, ніж вилучаються з обороту.

Тому при аналізі дебіторської та кредиторської заборгованості необхідно повторити причини виникнення кожного виду позики з урахуванням конкретної виробничої ситуації в підприємстві.

Проаналізуємо динаміку кредиторської заборгованості цього суб'єкта господарювання за досліджуваний період з 2018 по 2020 роки в таблиці 4.3.

Таблиця 4.3

Аналіз динаміки кредиторської заборгованості ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 роки

Показники	Сума, тис. Грн			Відхилення 2015 р. до 2012 р.	
	2018	2019	2020	Абсолютне, (+; -)	Відносне, %
Короткострокові кредити банків	-	-	-	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	329,6	530,4	1233,7	904,1	374,3
Поточні зобов'язання:	-	-	-	-	-
з бюджетом	63,8	530,4	63,6	-0,2	0,01
зі страхуванням	6,0	50,1	0,7	-5,3	11,7
з оплати праці	30,6	29,9	34,7	4,1	113,4
Інші поточні зобов'язання	100,2	75,2	215,7	115,5	215,3
Усього позичковий капітал	530,2	1216	1548,4	1012,2	714,71

Аналіз стану кредиторської заборгованості ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 роки свідчать про поступове зростання загального позикового капіталу. Так у 2020 році порівняно з 2018 роком кредиторська заборгованість зросла на 1012,2 тис.грн, або у відсотковому значенні на 714,71%.

Після аналізу стану кредиторської заборгованості доцільно дати оцінку її структури таблиця 4.4.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості на ПП «Охорона плюс» за 2020 рік показав, що загальне перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською становить -240,8 тис.грн.

Порівняльний аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості
на ПП «Охорона плюс» за 2020 рік

Показники	Дебіторська заборгованість	Кредиторська заборгованість	Перевищення заборгованост	
			дебіторської	кредиторської
Заборгованість за товари, роботи, послуги:	341,0	1233,7	-	892,7
Заборгованість за кредити банку	-	-	-	-
Заборгованість за розрахунками:			-	
з бюджетом	-	63,6	-	63,6
зі страхування		0,7	-	0,7
з оплати праці		34,7	-	34,7
Інші поточна заборгованість	1448,2	215,7	-	-1232,5
Разом	1789,2	1548,4	-	-240,8

Результатом такого аналізу є зменшення дебіторської заборгованості. Причинами цього можуть бути погіршення стосунків з клієнтами, а саме – через це зменшення кількості покупців продукції. Потрібно визначити причини кожного виду заборгованості, враховуючи особливості діяльності підприємства та різні ситуації на підприємстві.

Важливою складовою частиною методики аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання є аналіз фінансової стійкості. Основне його завдання - вивчення системи показників фінансової стійкості з метою її оцінки та регулювання.

Під фінансовою стійкістю розуміють здатність підприємства здійснювати і розвивати свою діяльність в умовах конкуренції та ринкової нестабільності,

зберігаючи задовільну структуру капіталу та динамічну фінансову рівновагу активів і пасивів, що забезпечує нормальну ліквідність, поточну і перспективну платоспроможність.

Фінансова стійкість підприємства насамперед залежить від співвідношення власного капіталу і зобов'язань, темпів нагромадження власного капіталу і резервів, співвідношення довгострокових і поточних зобов'язань, достатності забезпечення матеріальних оборотних активів власним капіталом.

Фінансова стійкість підприємства найвищою є тоді, коли воно здатне розвиватися переважно за рахунок власних джерел фінансування. Таке підприємство повинно мати достатньо фінансових ресурсів, структура яких є досить гнучкою. За необхідності воно повинно мати змогу для отримання кредитів та їх повернення.

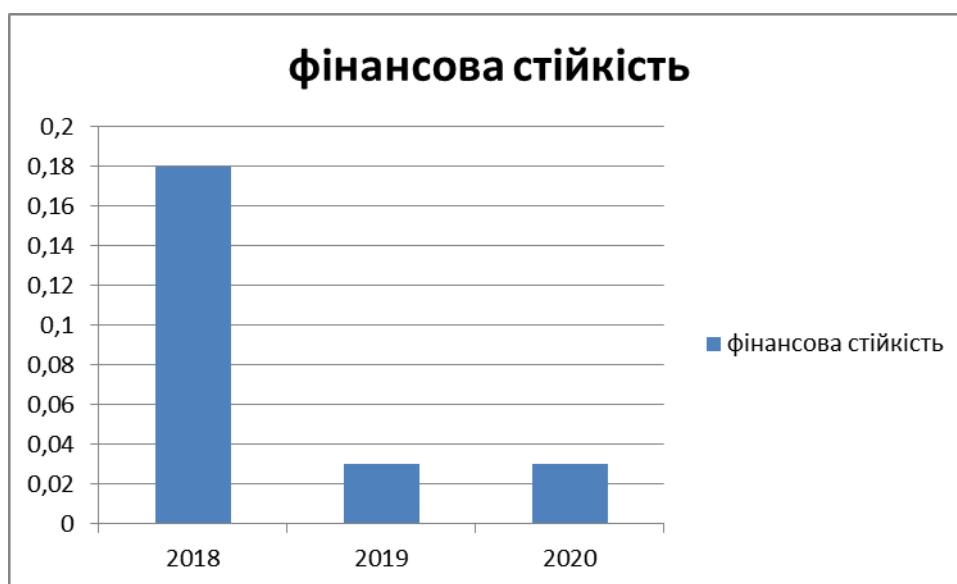

Рисунок 4.2 – Динаміка фінансової стійкості ПП «Охорона плюс» за 2018-2020 роки

Коефіцієнт фінансової залежності зменшувався протягом 2018-2020 років. Він був вищим за нормативне значення, проте спостерігається позитивна тенденція до зменшення. Коефіцієнт фінансової стійкості відображає, яка частина активу фінансується за рахунок стійких джерел, тобто долю тих джерел фінансування, котрі підприємство може використовувати довгий час у своїй

діяльності. Величина цього показника протягом аналізованого періоду постійно знижується, що є негативною тенденцією, та є меншою за нормативне значення.

Рисунок 4.3 – Динаміка ліквідності ПП «Охорона плюс» з 2018-2020 роки

У 2020 році порівняно з 2019 р. спостерігається, що показники не змінні. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2020 році не зменшився і не збільшився у порівнянні з 2019 роком, і перебуває нижче нормативного значення, що є негативною тенденцією, яка свідчить про зменшення можливостей підприємства щодо сплати своїх зобов'язань негайно. Що стосується коефіцієнта швидкої ліквідності, то він у 2020 році не відповідає нормативу і становить 0,03, але значення показника зменшилось у порівнянні з 2018 роком. Коефіцієнт поточної ліквідності не відповідає нормативному значенню, що є негативним явищем і свідчить про те, що в разі непередбачених ситуацій, товариство не матиме змогу погасити свої зобов'язання.

4.3 Напрями оптимізації платіжного обороту

Основна мета управління грошовими потоками — заробляти додаткові гроші (відсоткова ставка за депозитами, зміна курсу валют, продаж цінних

паперів, нерухомості тощо), але у компанії повинні бути такі гроші (в касі), оплачує всю заборгованість по платежах. Дозволяє записуватись, настала дата виконання та діє як страховий резерв на випадок надзвичайної ситуації. Тому одним з найбільш важливих і складних аспектів управління грошовими потоками підприємства є їх оптимізація. Оптимізація грошових потоків зазвичай включає оптимізацію середнього залишку готівки та оптимізацію ділових платіжних операцій.

Сталий дефіцит грошей в економічних та інвестиційних підприємствах є основною проблемою на сучасному етапі розвитку при використанні в місцевій практиці моделей оптимізації грошей. Відсутність оборотних коштів не дозволяє підприємствам створити необхідний залишок грошових коштів.

Оптимізація грошових потоків – це процес відбору найкращих форм вашої фірми в галузі з урахуванням умов та особливостей вашої фінансової діяльності [1, с. 651]. Основні напрями оптимізації грошових потоків підприємства зображені на рисунку 4.2.

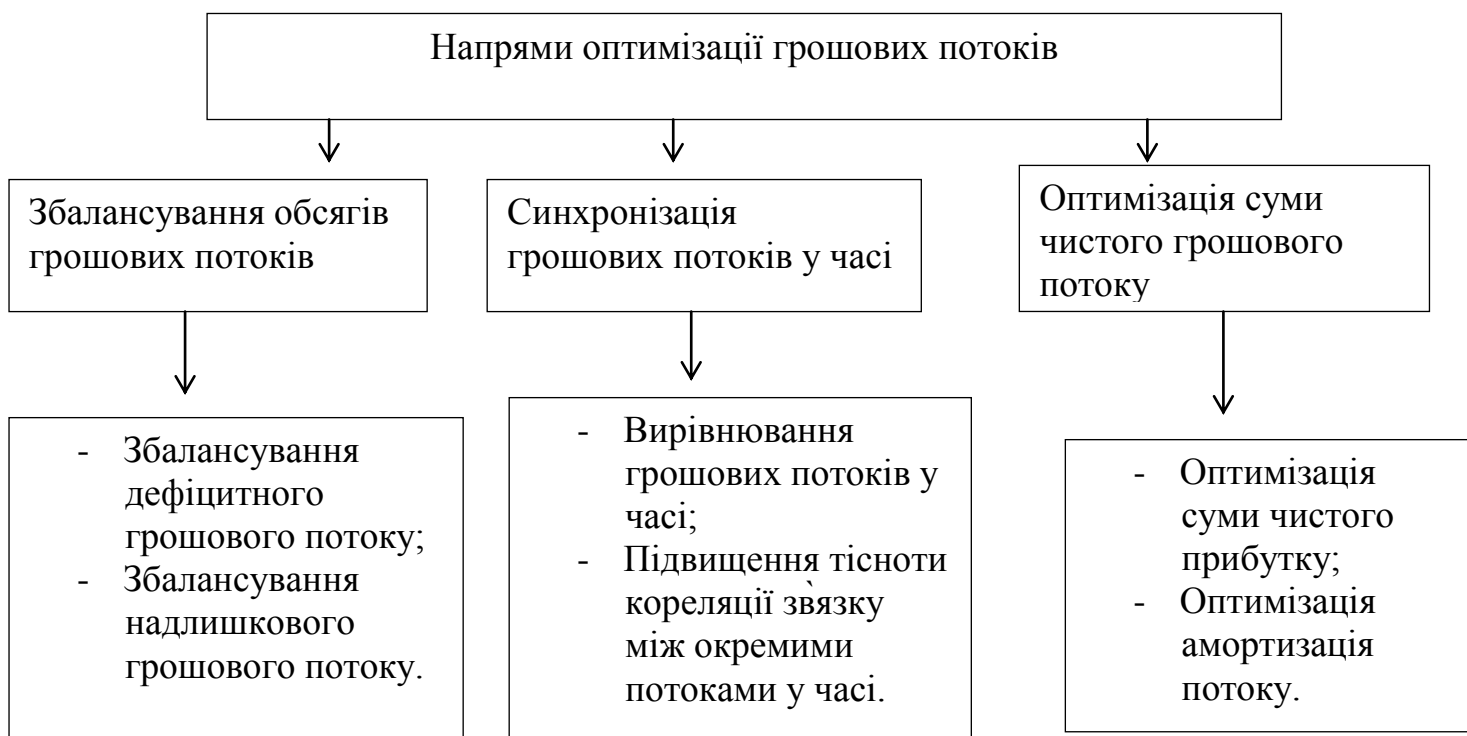

Рисунок 4.2 – Напрями оптимізації грошових потоків

Використовуються моделі та прийоми цільового регулювання грошових потоків для ефективного управління грошовими потоками і розрахунку

мінімального, максимального та середнього залишків грошових засобів (на рахунках у банку та в касі), у тому числі модель Баумоля, модель Міллера-Орра, модель Стоуна, модель Ю.В. Козиря, модель Л.Т. Снітко, модель Є.Ю. Крижевської ін. [2, 23-24].

Загальна характеристика моделей оптимізації грошових , їх перевага та недоліки, особливості застосування наведено в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

Загальна характеристика моделей оптимізації грошових потоків

Назва моделі	Вихідні умови	Переваги	Недоліки	Особливості впровадження
Модель Ю.В. Козиря	Модифікована модель Баумоля та Міллера-Орра до національних умов господарювання, вихідними положеннями є набір змінних гіпотетичної функції ліквідності: серед ринкових котирувань активів, постійні витрати конвертації, ставка процента за цінними паперами, альтернативна ставка процента та час, необхідний для конвертації з одного активу в інший.	визначає, що вигідніше в кожному конкретному випадку: зберігати активи в грошовій формі чи у формі цінних паперів.	Не вирішує проблему розподілу активів між готівкою та цінними паперами, тобто між ліквідним портфелем та іншими активами.	Підлягає використанню у випадках інвестиційного вибору між грошовими засобами та облигаціями, вибору між грошовими засобами та будь-якими іншими активами, що приносять дохід (наприклад, нерухомість).

<p>Модель Л.Т. Снітко</p>	<p>Встановлення двох платіжних днів на тиждень, в інші дні – гроші зберігаються на депозиті.</p>	<p>Дозволяє використовувати вихідні дні тижня для отримання відсоткового доходу з депозитного вкладення (методика розрахунку відсотків виходячи із календарних днів)</p>	<p>Обмеження у кількості платіжних днів та їх однозначна фіксація неточно округляють оцінку цільового залишку. При неспівпадінні платіжного дня та строку обов'язкових платежів – обіговість грошових коштів знижується. Можливість виникнення загрози фінансових санкцій за несвоєчасну оплату.</p>	<p>При суворому обмеженні платіжних днів значно спрощується обґрунтування рішень по управлінню грошовим залишком, забезпечуючи його раціоналізацію.</p>
-------------------------------	--	--	--	---

Основною метою управління грошовими потоками є інвестування надлишку грошових коштів (маючи на меті отримання прибутку у вигляді відсотків з депозиту, курсової різниці, отримання доходу від продажу цінних паперів, нерухомості тощо), але при цьому господарюючий суб'єкт повинен мати таку кількість грошових коштів на рахунках (у касі), яка дасть змогу виконати усі необхідні зобов'язання за платежами, строк сплати яких настав, та буде слугувати

страховим резервом на випадок непередбачуваних термінових ситуацій. Тому одним з найбільш важливих і складних етапів управління грошовими потоками підприємства є їх оптимізація. Оптимізація грошових потоків зазвичай полягає у оптимізації середнього залишку грошових активів та оптимізації платіжного обігу (обороту) підприємства.

Постійний дефіцит грошових коштів на підприємствах, який відчувається при здійсненні господарської та інвестиційної діяльності, є основною проблемою при використанні моделей оптимізації грошових коштів у вітчизняній практиці на сучасному етапі розвитку. Брак оборотних коштів не дає змоги суб'єктам господарювання формувати залишок грошових коштів в необхідних розмірах.

Отже, майбутня розробка моделі оптимізації грошових потоків враховує такі характеристики економічних одиниць, як нестабільність економічної діяльності та розмір галузі. Ці фактори суттєво впливають на якість аналізу грошових потоків фінансових установ, але вони не враховуються при застосуванні моделей оптимізації грошових потоків до бізнесу.

Облік грошових потоків включає надходження, відтоки грошових коштів, класифікації, надходження загальної інформації, зареєстрованої в різних носіях, та визначення прибутків. Результати бухгалтерського обліку відображаються у звіті. Тому, як кінець контрольного періоду, бухгалтерський облік є відправною точкою для наступного періоду. Бухгалтерські звіти – це база даних для аналізу руху грошових коштів на момент складання звітності.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, ПП «Охорона плюс» - українське приватне підприємство яке засновано з метою одержання прибутку і наступного його розподілу між учасниками, підтримки національного товаровиробництва, підвищення потреб на вітчизняні товари та продукти, створення нових робочих місць, сприяння розвитку економіки.

Для якісного і своєчасного ведення бухгалтерського обліку на підприємстві створена посада головного бухгалтера, який виконує обов'язки відповідно до розробленої на підприємстві посадової інструкції.

Підприємство застосовує автоматизовану форма обліку використовуючи програмний комплекс «1-С Бухгалтерія».

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПП «Охорона плюс» дає змогу зробити висновок, що підприємство має тенденцію розвитку виробництва, але необхідно вдатися до суттєвих дій, спрямованих на покращення ситуації. Оскільки дане підприємство не забезпечує стійкі темпи зростання основних показників господарської діяльності, то для відновлення платоспроможності воно мусить вдатися до надзвичайних засобів.

Рух грошових коштів протягом звітного періоду та витрати, пов'язані з операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю та зміни в ефективності господарської діяльності.

Основною метою оптимізації грошового потоку підприємства є збільшення чистого прибутку потік грошових коштів від господарських операцій це підвищує рівень самофінансування та зменшує залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Аналіз грошових потоків реалізовано з точки зору продуктивності. Використовуються методи горизонтальний і вертикальний аналіз, порівняння та очищення показників.

Контроль за надходженням та використання грошових коштів – це система моніторингу та перевірки, яка контролює процес отримання та використання грошей для визначення відхилень від їх параметрів. Функція управління контроль

об'єктивно необхідний. Контроль регулює порядок справи і регулює процес обслуговування на основі ідеальних моделей.

Використання непрямого методу розрахунку грошового потоку дозволяє підприємству визначити його здатність сформувати основне джерело фінансування зростання – чистий грошовий потік від операційної та інвестиційної діяльності, а також динаміку всіх факторів, що впливають на нього, структура.

Основною функцією системи підтримки бухгалтерського аналізу в рамках галузевого фінансового забезпечення є об'єднання в один процес аналізу бухгалтерського обліку, мікроаналізу бізнесу, безперервності процесу, його застосування, результатів створення даних та заснування. Використовується для прийняття управлінських рішень.

Основною характеристикою, яка виділяє грошові кошти з-поміж інших оборотних активів і є базовою для точного їх визначення як окремої економічної категорії, є їхня ліквідність. Саме тому грошові кошти нами розглядаються як готівка в касі, електронні гроші, залишки коштів на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані господарюючим суб'єктом протягом будь-якого моменту часу для проведення розрахунків у процесі здійснення господарських операцій. Проміжне місце між грошовими коштами та фінансовими інвестиціями займають еквіваленти грошових коштів.

В результаті проведеного аналізу у ПП «Охорона плюс» спостерігається зменшення дебіторської заборгованості. Причини цього можуть бути різними, як сварка с покупцем і через це зменшилися покупці на товар. Потрібно визначати причину кожного виду заборгованості, враховуючи особливості діяльності підприємства та різні ситуації.

Також в ході перевірки ПП «Охорона плюс» на динаміку фінансової стійкості величина показника протягом аналізованого періоду постійно знижується, що є негативною тенденцією, та є меншою за нормативне значення.

Також перевірили динаміку ліквідності і нажаль там теж не все так добре. Коефіцієнт поточної ліквідності не відповідає нормативному значенню, що є негативним явищем і свідчить про те, що в разі непередбачених ситуацій, товариство не матиме змогу погасити свої зобов'язання.

Аудит звіту про рух грошових коштів вимагає чіткої та обґрунтованої технології, що ґрунтується на знанні та використанні методики складання звіту про рух грошових коштів. У результаті проведеного дослідження досліджено методику аудиту звіту про рух грошових коштів, що враховує методи складання вказаного. Розглянута методика, що об'єднує напрями перевірки розділів звіту за прямим та непрямим методами, дає змогу оптимізувати та підвищити обґрунтованість, достовірність його результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 29.02.2020).
2. Податковий кодекс України від 01.01.2011р./ Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. (дата звернення: 29.02.2020).
3. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р./ Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. (дата звернення: 29.02.2020).
4. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.06.1999 р. № 996–XIV. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 5.03.2020).
5. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001 № 2346-III. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 5.03.2020).
6. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 5.03.2020).
7. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» №2258-VIII від 21.12.2017р./Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2020).
8. Постанова Правління Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22 «Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2020).
9. Постанова Правління Національного банку України 12.11.2003 р. № 492 «Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2020).
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ №336/22868 від 28.10.2013 р./ Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.03.2020).

11. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування від 30.11.1999 року №291». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 24.04.2020).

12. Інструкція із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій № 291 від 30.11.99 р. Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. (дата звернення: 24.04.2020).

13. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Національного Банку України від 21 січня 2004р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.03.2020).

14. Азаренкова Г.М., Самородова Н.М. Бухгалтерський облік: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К. Знання, 2004. 415 с.

15. Андрушків Б.М. Основи менеджменту. Львів: Світ, 2015. 296 с.

16. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. Навч. пос. За ред. Ф.Ф. Бутинця – Житомир: ПП «Рута», 2001. 416 с.

17. Білуха М.Т. Аудит: Підручник. К. Вища школа, 2004. 385 с.

18. Бодюк А. В. Методологічні та нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності: Монографія. К. Кондор, 2015. 356 с.

19. Бондаренко Н. Заповнюємо платіжні доручення правильно: майстер-клас. Все про бухгалтерський облік. 2015. № 80 (31 серп.). С. 14–20.

20. Борисов А.Б. Большой экономический словарь. М.: Книжный мир, 1999. 895 с.

21. Брадул О.М., Сопко В.В., Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Організація і методика проведення аудиту: Навчально-практичний посібник. К. ВД «Професіонал», 2014. 624 с.

22. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник. Житомир: ЖІТІ, 2004. 608 с.

23. Бутинець Ф.Ф., та ін. Організація бухгалтерського обліку: Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» 2-е вид. Доп.

і перероб. Житомир: ЖІТІ, 2003. 576 с.

24. Бутинець Ф.Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: Підручник для студентів ВНЗ, 2-е вид. Житомир: ПП «Рута», 2002. 544 с.

25. Бутинець Ф.Ф., Бухгалтерський облік. Житомир: ПП «Рута», 2005. 512 с.

26. Бутинець Ф.Ф., Мних Є.В., Олійник О.В. Економічний аналіз. Практикум. Житомир: ЖІТІ, 2003. 286 с.

27. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навчальний посіб. К. Центр навчальної літератури, 2004. 440 с.

28. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник під ред. С.Ф. Голова. Дніпропетровськ, ТОВ «Баланс-Клуб», 2006. 832 с.

29. Бухгалтерський облік в галузях економіки. В.Б. Захожай, М.Ф. Базась, М.М. Матюха, В.М. Базась. К. МАУП, 2005. 967с.

30. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник для вузів. Орлова В.К., Савич Л.А. 2-е вид. К. ЦУЯ, 2004 268 с.

31. Бухгалтерський облік в Україні. Навч. посібник. Хом'як А.В. Львів: Національний університет, 2006. 728 с.

32. Бурдюк А.Н., Филиппова С.В. Компьютерная система автоматизации бухгалтерского и налогового учета. Одесса, 2004. 240 с.

33. Вовчак О.Д. Платіжні системи. Навч. Посібник. К. Знання, 2008. 341 с.

34. Волосович С.В. Ринок платіжних карток в Україні: розвиток та страхування. Вісник Київського національного університету ім.Т.Шевченка. К. КИЇВСЬКИЙ УН-Т, 2018. Вип. 120: Економіка. С. 52–54.

35. Гольцова С.М., Плінус І.Й. Бухгалтерський облік. Навч. посібник для студентів вузів. Суми: Університетська книга, 2006. 255 с.

36. Грабова Н.Н., Добровський В.Н. Бухгалтерський учет в производственных и торговых предприятиях. Учебн. пособие для студентов вузов. К. А.С.К., 2004. 624 с.

37. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2004. 415 с.

38. Давидов Г.А. Аудит: Навчальний посібник. 2-ге вид., переробив і доповнив. К. Знання: Вища школа, 2005. 363 с.
39. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Стандартизація обліку і аудиту: Навч. посібник. К: Знання, 2004. 310 с.
40. Деєва Н.М., Дедіков О.І. Аудит: навчально методичний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2007. 184 с.
41. Должанський М.І., Должанський А.М., Бухгалтерський облік в Україні з використанням П(С)БО: Навч. посібник. Л: Львівський банківський інститут НБУ, 2006. 494 с.
42. Дорохіна Ю. Безготівкові гроші як предмет злочинів проти власності. Підприємництво, господарство і право. 2014. № 5. С. 78–82.
43. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. К. Знання: КОО, 2006. 402с.
44. Економічний аналіз: Навч. посібник за редакцією акад. НАНУ, професора М.Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К. КНЕУ, 2003. 556 с.
45. Економіка підприємства: Підручник. За заг. ред. С. Ф. Покропивного – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2007. – 678 с.
46. Економічний аналіз. М.А. Болюх, В.З., Бурчевський, М.І., Горбаток; за ред. М.Г. Чумаченка. К. КНЕУ, 2006. 476 с.
47. Журавель Г.П., Крупка Я.Д., Полюх М.С., Гуцайлюк Л.О., Фаріонт Т.І. Бухгалтерський облік: особливості в галузях економіки: Навч. посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2004. 295 с.
48. Завадський Й.С., Осовська Г.В., Юшкевич О.О. Словник економічних термінів: Менеджмент. Маркетинг, підприємництво. навч. метод. посібник. Житомир: ЖІТІ, 1999. – 444 с.
49. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 2-ге видання, виправлене та доповнене. Львів: Видавництво „Центр Європи”, 1997. 576 с.
50. Загородній А. Г. та ін. Аудит: теорія і практика: Навч. пос. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. 456 с.

51. Завгородній С.В. Автоматизація бухгалтерського обліку. К. Урожай, 2002. 945 с.
52. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік, контроль і аудит в умовах ринку. К. АСК, 2004. 368 с.
53. Золотогоров В.Г. Энциклопедический словарь по экономике: Полымя, 1997. 571 с.
54. Зубілевич С.Я., Кравченко І.Ю., Прокопенко О.О. і др. Посібник з бухгалтерського обліку та складання звітності підприємствами України. 4-те вид. переробл. і доп. К. «Украпапір», 2005. 472 с.
55. Івахненко С.В. Організація бухгалтерського обліку в умовах застосування комп'ютерної техніки. К. 2005. 419с.
56. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Навч. посібник. К. Знання, 2006. 350 с.
57. Івахненко В.М., Горбатов М.І., Львовчкін С.В. Економічний аналіз: Навч. посібник. К. КНЕУ, 2005. 312 с.
58. Ільїна С.Б. Основи аудиту: Навчальний посібник. К. Кондор, 2006. 378 с.
59. Інформаційні системи і технології в обліку. Навч. посібник . Шквір В.Д., Загородній А.І., Височан О.С. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2003. 268 с.
60. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. К. Знання, 2005. 486 с.
61. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: Навч. пос. К. Каравела, 2004. 568 с.
62. Кулакова М. Процентний вексель: тонкощі обліку. Все про бухгалтерський облік. 14 лютого 2006 р. № 16. С.84-91.
63. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навч. пос. для студентів вузів. К. Центр навчальної літератури, 2004. 576 с.
64. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник. К. Видавництво «Центр навчальної літератури», 2005. 528 с.

65. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік. Підручник. К. Видавництво «Центр навчальної літератури», 2006. 659 с.
66. Марочкіна А.М. Бухгалтерський облік за національними стандартами: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Торсінг, 2006. 296с.
67. Малолеткова О. Нюанси безготівкових розрахунків. Урядовий кур'єр. 2013. № 175 (26 верес.). С. 13.
68. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. М. Дело, 2000. 683 с.
69. Міщенко С. Вдосконалення системи безготівкових роздрібних платежів. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка / відп. ред. В.Д. Базилевич. Київ: Київський ун-т, 2014. Вип. 5(158): Економіка. С. 22–28.
70. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. К. Центр навчальної літератури, 2004. 464 с.
71. Немцов В.Д., Довгаль Л.С. Менеджмент організації: Навчальний посібник. К. ТОВ «УВПК Ексоб» 2001. 392 с.
72. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін.; За ред. проф. М.Ф. Огійчука. К. Алушта, 2006. 878 с.
73. Оболенева О.Є. Сутність та роль безготівкових розрахунків в господарській діяльності. URL: <http://intkonf.org/obolesheva-oe-sutnist-ta-rol>.
74. Організація бухгалтерського обліку, контролю та аналізу: Підручник . А.М. Кузьминський, В.В. Сопко, В.П. Завгородній; за ред. А.М. Кузьминського. К.: Вища школа, 2003. 223 с.
75. Остап'юк М.Л., Даньків Й.Я., Лучко М.Р. Фінансовий облік у господарських товариствах. Ужгород: Карпати, 2005. 324 с.
76. Основи економічного аналізу і діагностика фінансово господарської діяльності підприємств: Навч. посібник для ВНЗ. О.І. Гадзевич. К.: Кондор, 2004. 108 с.
77. Подцерковный О. П. Денежные обязательства и расчетные правоотношения в Украине : монографія. Одесса: Студия “Негоциант”, 2015. 308с.

78. Попович П.Я. Економічний аналіз суб'єктів господарювання. Підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 454 с.
79. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2002. 628 с.
80. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посіб. К. КНЕУ, 2006. 322 с.
81. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. К. КНЕУ, 2000. 576 с.
82. Справжній бухоблік. Х. Фактор, 2005. 1072 с.
83. Стельмащук А.М., Смоленюк П.С. Бухгалтерський облік. Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 528 с.
84. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. Підручник. 4-те вид., допов. і переробл. К. А.С.К., 2007. 784 с.
85. Чебанова Н.В., Ефіменко Т.І. Фінансовий облік. Посібник. К: Видавничий центр «Академія», 2007. 704 с.
86. Фінанси підприємств: Підручник. Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. К. КНЕУ, 2000. 460 с.
87. Шатровська Л.С. Аудит і аудиторська діяльність. К. Урожай, 2001. 256 с.
88. Щетинін А.І. Гроші та кредит: Підручник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 432 с. 17.

ДОДАТКИ